Пралетарыі ўсіх краін, яднайцеся!

ЗВЯЗДА

28 чэрвеня 1991 г. ПЯТНІЦА

Газета выдаецца са жніўня 1917 года

Орган Цэнтральнага Камітэта Камуністычнай партыі Беларусі, Вярхоўнага Савета і Савета Міністраў Беларускай ССР

№ 125 (21653)

Цана 10 кап.

АПОШНЯЯ ІНФАРМАЦЫЯ АД 18 ДА 18 СУТАК

ПРЫЕМНАГА АПЕТЫТУ!

МІНСК. (В. Ішчанка). Побач з прахадной завода «Транзістар» НВА «Інтэграл» з'явіўся будынак незвычайнай канструкцыі. Гэта модуль са зборных элементаў, пастаўленых Кіраўскім заводам металаканструкцый, забяспечаны кампактнымі сеткамі водаправода, каналізацыі, цеплазабеспячэння, вентыляцыі і электразабеспячэння. У ім размяшчаецца прадпрыемства хуткага харчавання тыпу «гамбургер».

Аб'ект менш чым за год пабудаваў аддзел капітальнага будаўніцтва суседняга завода «Электроніка» разам са службамі завода «Транзістар». Цяпер, калі разбураны эканамічныя сувязі і будматэрыялы сталі цяжкадаступным дэфіцытам, поспех будаўнікоў асабліва значны.

У абедзеннай зале, сцены якой абліцаваны плітамі штучнага мармуру, 112 пасадачных месц арыгінальнай канструкцыі. У меню салаты, што немалаважна для цяперашняга безвітамiння, гарачыя стравы, свежыя булачкі і сокі... па старой цане. Чарга ёсць, але рухаецца хутка.

СКАРАЧЭННЕ—НЕ ПЕРАШКОДА...

У Мінскім вышэйшым ваенна-палітычным агульнавайсковым вучылішчы сёння, 28 чэрвеня,—выпуск чарговага атрада афіцэраў-палітработнікаў.

У розныя—самыя далёкія і блізкія ад беларускай сталіцы—вайсковыя часці накіроўваюцца выпускнікі 1991 года. Відаць, непасрэднае дачыненне да іх лёсаў акажа мяркуемае скарачэнне Узброеных Сіл краіны. Ды толькі, акрамя ваенна-палітычнай адукацыі, сёлетнія выпускнікі атрымліваюць спецыяльнасці псіхолагаў, сацыёлагаў, педагогаў.

АПЛАТА СПЫНЯЕЦЦА

Міністэрства фінансаў СССР і Ашчадны банк СССР паведамляюць, што з 1 ліпеня 1991 года спыняецца аплата ўстановамі Ашчаднага банка СССР аблігацый дзяржаўнай 3-працэнтнай унутранай выйгрышнай пазыкі 1966 года.

ЦЁПЛЫ ПРЫЁМ НА ПОЎДНІ

Незвычайны пакет прыйшоў у прэс-цэнтр савета Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі. У ім апошні нумар газеты азербайджанскіх прафсаюзаў «Ульфат» («Салідарнасць»). Там красамоўна расказваецца пра адпачынак беларускіх дзяцей з забруджанай зоны ў піянерскіх здраўніцах Азербайджана.

Больш за 79 тысяч чалавек, якія жывуць у заражаных радыяцыяй раёнах Магілёўскай вобласці, мяркуецца аздаравіць сёлета. Каб атрымаць дастатковую колькасць пуцёвак, савет аб'яднання прафсаюзаў вобласці заключыў дагаворы з прафцэнтрамі 70 рэгіёнаў краіны.

Ужо не першы год такі дагавор існуе з Азербайджанскім курортным саветам. Сёлета ён прадоўжаны на тэрмін да 15 гадоў. Згодна з ім, магілёўскія прафсаюзы арандуюць 940 санаторных месц у лепшых здраўніцах рэспублікі. Гэта дасць магчымасць штогод аздараўліваць 15 тысяч чалавек, у асноўным маці з дзецьмі і школьнікаў.

Прафсаюзы паклапаціліся і аб дастаўцы людзей да месц адпачынку і назад: ёсць дагавор з Аэрафлотам аб выкананні спецыяльных рэйсаў. Першыя групы жыхароў Магілёўшчыны ўжо накіраваліся ў цёплы край.

Дзіцячы аздараўленчы лагер «Сувязіст», што знаходзіцца на Апшэроне, прымае цяпер 70 дзяцей з Магілёўскай вобласці. Рэспубліканскі камітэт прафсаюза работнікаў сувязі, у падпарадкаванні якога знаходзіцца здраўніца, прыняў спецыяльную пастанову аб арганізацыі адпачынку і аздараўлення дзяцей і школьнікаў з зон радыяцыйнага заражэння Беларусі, з бюджэту прафсаюза штотыднёва выдзяляецца 300 рублёў для пакупкі на рынку свежай агародніны, фруктаў, зяленіва. Створаны ўмовы для адпачынку і забаў.

Г. АКУЛАВА,
заг. прэс-цэнтра савета ФПБ.

«АКРАПЛЕННЕ» ПРАЙШЛО БЯЗБОЛЬНА. АЛЕ...

На станцыі Буйнічы каля Магілёва падавалі на абласную нафтабазу цыстэрны з бензінам, чатыры з якіх сышлі з рэек. Тры цыстэрны вытрымалі выпрабаванне нашай безгаспадарчасцю, а адна ўсё ж «акрапіла» бензінам навакольную зямлю. Паводле папярэдніх даных, вылілася каля 10 тон бензіну, які не выбухнуў і не загарэўся. Слава Богу!

АДЗІН ЗНАЙШОЎСЯ

Учора мы паведамлялі пра тры забойствы ў адной з воінскіх часцей Магілёўскай вобласці. Дык вось, аднаго са злачынцаў з аўтаматам і запасам патронаў знайшлі ў Быхаўскім раёне. Пошукі другога працягваюцца.

У цэнтры тэхнічнай творчасці Крычава многія гарадскія хлопчыкі з захапленнем займаюцца ракетным мадэліраваннем. З вырабаў дзяцей у гуртку ўжо створаны своеасаблівы касмадром, дзе сабраны ракеты самых розных мадыфікацый. З вялікай цікавасцю займаюцца юныя канструктары пад кіраўніцтвам Яўгена Мікалаевіча Талтанова ў авіямадэльным і радыёгуртках.

НА ЗДЫМКУ: вучань СШ № 3 г. Крычава Аляксей УЛАСАЎ на абласной алімпіядзе тэхнічнай творчасці заняў трэцяе месца.

Фота В. БЫСАВА. (БЕЛТА).

Нарада міністраў

У Мінску 27 чэрвеня пачала работу трэцяя чарговая нарада Савета міністраў замежных спраў Саюза ССР і суверэнных рэспублік. Яе ўдзельнікам трэба будзе абмеркаваць рад пытанняў аб узаемадзеянні саюзнага, рэспубліканскіх міністэрстваў замежных спраў у правядзенні знешняй палітыкі СССР. У тым ліку вялікая ўвага будзе ўдзелена пошуку форм сумесных дзеянняў па мінімізацыі вынікаў аварыі на Чарнобыльскай АЭС. Гэта актуальная тэма вынесена на абмеркаванне па ініцыятыве міністра замежных спраў БССР П. К. Краўчанкі.

Міністр замежных спраў СССР А. А. Бяссмертных, міністры замежных спраў саюзных рэспублік, якія прыбылі для ўдзелу ў рабоце нарады, наведалі Рэспубліканскі дзіцячы гематалагічны цэнтр, клініку НДІ радыяцыйнай медыцыны ў Аксакаўшчыне.

Чарнобыль— наш агульны боль і клопат

Расказаць аб дзейнасці Савета міністраў замежных спраў Саюза ССР і суверэнных рэспублік карэспандэнт БЕЛТА папрасіў міністра замежных спраў БССР П. Краўчанку.

— Пётр Кузьміч, спачатку раскажыце хоць бы коратка аб паўнамоцтвах і прызначэнні новага органа. З якой мэтай ён быў створаны?

— Савет міністраў замежных спраў Саюза ССР і суверэнных рэспублік — гэта сапраўды якасна новы орган, які быў створаны ў лютым бягучага года і які адлюстроўвае новыя рэальнасці, што складваюцца ў нашай краіне. Яго з'яўленне звязана, перш за ўсё, з разуменнем новай ролі нашых рэспублік, як суверэнных дзяржаў, якую яны закліканы адыграць у саставе абноўленага Саюза. Бо яшчэ не так даўно міністэрствы замежных спраў саюзных рэспублік не аказвалі істотнага ўплыву на выпрацоўку знешнепалітычнага курсу Саюза ССР.

Савет міністраў замежных спраў Саюза ССР і суверэнных рэспублік працуе на парытэтнай, калегіяльнай аснове. Гэта саюз роўных, саюз партнёраў, дзе голас прадстаўнікоў кожнай з рэспублік гучыць у аднолькавай ступені паўнаважка, саюз, які закладвае якасна новыя структуры кіравання знешнепалітычнай дзейнасцю. Пакуль што яшчэ не знойдзены формы і метады работы савета, дакладна не вызначаны яго паўнамоцтвы. Першыя два пасяджэнні прайшлі ў Маскве. Прадугледжваецца, што ў далейшым мы будзем часам збірацца ў адной са сталіц рэспублік.

— Што ж стане галоўнай тэмай размовы міністраў на пасяджэнні ў Мінску?

— Мы будзем гаварыць аб тым, што больш за ўсё хвалюе нас, беларусаў, украінцаў, рускіх: як хутчэй пераадолець вынікі чарнобыльскай трагедыі. Вядома, гэта не толькі боль жыхароў Украіны, Беларусі і Расіі. Ён закрануў насельніцтва не толькі ўсіх рэгіёнаў краіны, але і ўсяго чалавецтва. Таму напярэдадні маючай адбыцца 20 верасня гэтага года ў Нью-Йорку канферэнцыі краін-донараў, дзе размова пойдзе аб стварэнні пад эгідай Арганізацыі Аб'яднаных Нацый Чарнобыльскага фонду ахвяраванняў, павінен прагучаць голас трывогі кожнай рэспублікі і Саюза ССР у цэлым.

Размову аб паграseverальных—

Размову аб пагражальных выніках чарнобыльскай катастрофы ў Беларусі мы прадоўжым у Рэспубліканскім дзіцячым гематалагічным цэнтры, у клініцы ў Аксакаўшчыне, у якой знаходзяцца на лячэнні «ліквідатары». Узброіць нашых калег з іншых рэспублік веданнем сапраўдных маштабаў трагедыі тым больш неабходна, улічваючы спробы прыменшыць вынікі аварыі ў Чарнобылі, зробленыя 21—24 мая на міжнароднай канферэнцыі ў Вене незалежнай камісіяй МАГАТЭ. Хачу падкрэсліць, што правядзенне пасяджэння Савета міністраў замежных спраў у Мінску — прызнанне росту аўтарытэту нашай рэспублікі ў міжнародных справах, а таксама таго факта, што на «чарнобыльскім напрамку» Беларусь адыгрывае асаблівую ролю каардынатара і ініцыятара.

— Ці прымуць удзел у пасяджэнні міністры замежных спраў прыбалтыйскіх рэспублік?

— Я сустракаўся са сваімі калегамі з Літвы, Латвіі і Эстоніі ў Берліне і запрасіў іх на пасяджэнне савета ў Мінск. Але нягледзячы на тое, што чарнобыльская праблема, якую мы думаем тут абмеркаваць,— маральная, а не палітычная, яны прыехаць не змогуць.

— Ці завершыцца абмеркаванне такога важнага для ўсіх нас пытання прыняццем адпаведных дакументаў?

— Так, мы не зможам абмежавацца простым абмеркаваннем такой актуальнай праблемы, асабліва пасля вядомых нам вывадаў на канферэнцыі ў Вене. На пасяджэнні прадугледжваецца прыняць зварот да дзяржаў—членаў ААН у сувязі з маючай адбыцца канферэнцыяй па аб'яўленню добраахвотных узносаў для ажыццяўлення дзейнасці ААН, накіраванай на аслабленне вынікаў чарнобыльскай катастрофы.

Гутарку вяла Т. ХРАПІНА,
кар. БЕЛТА.

ЗВАРОТ ПРЭЗІДЫУМА ВЯРХОЎНАГА САВЕТА БЕЛАРУСКАЙ ССР да насельніцтва рэспублікі

У нашай рэспубліцы склаліся незвычайныя ўмовы надвор'я. У перыяд масавай нарыхтоўкі кармоў у многіх раёнах выпала 1,5—2 месячныя нормы ападкаў. Глеба, асабліва на цяжкіх землях, пераўвільготнена, праходнасць кормаўборачнай тэхнікі ўскладнена, яе прымяненне рэзка абмежавана.

Усё гэта прывяло да таго, што ў большасці гаспадарак нарыхтоўка кармоў ідзе вельмі нездавальняюча. На сённяшні дзень у цэлым па рэспубліцы іх ёсць амаль у два разы менш, чым на той жа перыяд мінулага года.

Між тым ураджай усіх відаў траў практычна паўсюдна сфарміраваўся добры, значна лепшы, чым калі б там ні было. Аднак пакуль асноўная іх частка стаіць на карані, грубее, страчвае пажыўныя якасці. Такое становішча можа прывесці да зрыву вытворчасці кармоў у неабходных аб'ёмах, рэзкага зніжэння іх якасці і да страты наступных паўнацэнных укосаў. У канчатковым жа выніку гэта прывядзе да далейшага зніжэння вытворчасці жывёлагадоўчай прадукцыі, абяднення харчовых запасаў. Няцяжка ўявіць, якія вынікі гэта можа мець літаральна для кожнага чалавека.

Выказваючы сур'ёзную заклапочанасць цяперашняй сітуацыяй, Прэзідыум Вярхоўнага Савета рэспублікі лічыць, што ў самыя бліжэйшыя дні трэба прыняць усе неабходныя меры для выпраўлення гэтага вельмі трывожнага становішча. І дасягнуць гэтай мэты можна толькі шляхам максімальнай мабілізацыі сіл не толькі ўсяго сельскага насельніцтва, але і пры актыўнай, добра арганізаванай дапамозе жыхароў гарадоў і гарадскіх пасёлкаў, буйных прамысловых цэнтраў.

Прэзідыум Вярхоўнага Савета звяртаецца да ўсіх жыхароў Беларусі з заклікам праявіць поўнае разуменне ўзнікшай сітуацыі і ўсімі даступнымі формамі і сродкамі прыняць самы дзейсны ўдзел ва ўборцы траў і нарыхтоўцы кармоў для жывёлагадоўлі.

Кіраўнікам прадпрыемстваў, арганізацый і ўстаноў разам з усімі грамадскімі арганізацыямі трэба зрабіць усё магчымае, каб мабілізаваць працоўныя калектывы на масавы ўдзел у корманарыхтоўках, а мясцовым Саветам, Міністэрству сельскай гаспадаркі і харчавання БССР і яго падведамасным органам, кіраўнікам гаспадарак прыкласці максімум намаганняў для эфектыўнага выкарыстання працоўных рэсурсаў і тэхнічных сродкаў, стварыць усе неабходныя ўмовы для прадукцыйнай працы і паўнацэннага адпачынку і харчавання ўсіх, хто прымае ўдзел у касьбе.

У гэтай складанай сітуацыі надзвычайна важна ўменне спецыялістаў, арганізатараў вытворчасці ўсіх узроўняў апаратыўна, у залежнасці ад цяперашняй абстаноўкі манеўраваць тэхнікай, тэхналогіяй і рабочай сілай і, самае галоўнае, праяўляць дысцыплінаванасць і адказнасць, і дабівацца гэтага ад усіх, хто працуе побач.

Сёння закладваецца аснова далейшай вытворчасці мяса, малака і іншых прадуктаў жывёлагадоўлі, будучы харчовы рацыён кожнага жыхара рэспублікі. І таму кожнаму з нас трэба зразумець узнікшае становішча і з высокім пачуццём грамадзянскай адказнасці аднесціся да таго, як дапамагчы працаўнікам сельскай гаспадаркі ў гэты складаны перыяд.

Пасяджэнне Бюро ЦК Кампартыі Беларусі

Адбылося чарговае пасяджэнне Бюро ЦК КПБ. На ім разгледжаны праект «Арганізацыйных асноў дзейнасці Кампартыі Беларусі ў сучасных умовах», распрацаваны па даручэнню XXXI з'езда КПБ Пастаяннай камісіяй Цэнтральнага Камітэта па рабоце з пярвічнымі партарганізацыямі і партыйнымі камітэтамі. Адзначана, што ў ходзе абмеркавання праекта, які быў апублікаваны ў партыйным друку, ад пярвічных партыйных арганізацый і камітэтаў, камуністаў паступіла больш як 200 заўваг і прапаноў. Усе яны былі ўважліва вывучаны і частка з іх унесена ў дакумент. У ходзе абмеркавання на Бюро ЦК КПБ таксама быў унесены рад прапаноў, якія ўдакладняюць важнейшыя пазіцыі праекта. Прынята рашэнне ўнесці праект «Арганізацыйных асноў дзейнасці Кампартыі Беларусі ў сучасных умовах» на разгляд чарговага Пленума ЦК КПБ.

Бюро абмеркавала і зацвердзіла план работы калегіяльных органаў ЦК КПБ на другое паўгоддзе 1991 года. Планам прадугледжана правесці Пленум ЦК КПБ, на якім разгледзець пытанні ўдзелу партыйных камітэтаў рэспублікі ў ажыццяўленні культурнай палітыкі КПБ у сучасных умовах, разгледзець у Бюро і сакратарыяце ход выканання рашэнняў XXXI з'езда КПБ па важнейшых праблемах жыцця партыі і рэспублікі.

Бюро абмеркавала матэрыялы праверкі камісіі па экспертнай ацэнцы аб'ектаў уласнасці КПСС, якія знаходзяцца ў карыстанні Кампартыі Беларусі. Адзначана, што па стану на 1 студзеня 1991 года ёсць 96 асобных будынкаў партыйных камітэтаў, 6 грамадска-палітычных цэнтраў, 4 будынкі партыйных архіваў, будынкі Інстытута паліталогіі і сацыяльнага кіравання і Інстытута гісторыка-палітычных даследаванняў КПБ, 8 гасцініц і інтэрнатаў, аўтабазы ЦК, абкомаў, гаражы гаркомаў і райкомаў партыі, 9 жылых дамоў.

Акрамя таго, партыйныя камітэты карыстаюцца памяшканнямі ў 51 адміністрацыйным будынку, пабудаваным на долевых асновах. Агульны кошт будынкаў і збудаванняў складае больш як 100 мільёнаў рублёў.

На ўсе будынкі і збудаванні, якія стаяць асобна і знаходзяцца на партыйным балансе, ёсць дакументы, што пацвярджаюць законнасць валодання імі. У будынках, пабудаваных на долевых асновах, партыйныя камітэты карыстаюцца плошчамі, кошт якіх адпавядае ўкладзеным партыйным сродкам.

У сістэме партыйных органаў ёсць 6 выдавецтваў, самым буйным з якіх з'яўляецца Выдавецтва ЦК КПБ, якое да 1957 года з'яўлялася аб'яднаннем газет «Звязда», «Советская Белоруссия», «Колхозная правда», часопісаў «Коммунист Белоруссии», «Блокнот агитатора», «Работніца і сялянка», «Вожык». Друкаваліся гэтыя выданні ў друкарні імя Сталіна Міністэрства культуры рэспублікі. Затым была створана газетна-часопісная друкарня, у якой пачалі друкавацца з матрыц «Правда», «Известия», «Труд», «Комсомольская правда» і іншыя газеты і часопісы. Распараджэннем Саўміна БССР ад 21 лістапада 1957 г. друкарня была перададзена ў распараджэнне кіраўніцтва справамі ЦК КПБ. Кошт яе ў момант перадачы быў 1 млн. 769 тыс. 840 рублёў. Пасля рэканструкцыі, пераабсталявання, у выніку пастаяннага ўдасканалення тэхналогіі выдавецтва стала адным з лепшых паліграфпрадпрыемстваў Беларусі, коштам амаль 38 мільёнаў рублёў. Тут друкуецца большасць газет і часопісаў, якія выходзяць у Мінску. Доля партыйных выданняў сярод іх складае 18,4 працэнта.

Уласнасцю КПСС—КПБ з'яўляюцца таксама сродкі аргтэхнікі, прапаганды, літаратура, наглядныя дапаможнікі бібліятэк, музейныя каштоўнасці, аўтамабільны транспарт і гаспадарчы інвентар на агульную суму 21,5 млн. рублёў. Па гэтаму пытанню прынята адпаведнае рашэнне.

Бюро разгледзела таксама кадравыя і іншыя пытанні партыйна-палітычнай работы.

Прэс-служба ЦК КПБ.

Улады дабаўляюць і даплачваюць

На сесіі Вярхоўнага Савета БССР

Урад рэспублікі ўсё-такі атрымаў дадатковыя паўнамоцтвы на 1991—1992 гады згодна з прынятым Вярхоўным Саветам БССР законам. [illegible]

[illegible]

— Закон у значнай ступені пашырае магчымасці Урада ў аператыўным кіраванні [illegible]

Дадатковыя паўнамоцтвы дазволяць нам адэкватна рэагаваць на такія дзеянні саюзных органаў.

(Заканчэнне на 3-й стар.)

У перапынку паміж пасяджэннямі [illegible]

Сам-насам з чытачом

ПАМІЖ ЖЫЦЦЁМ І СМЕРЦЮ

...Зашчаміла сэрца, а рабочая змена на Гродзенскім заводзе карданных валоў у самым разгары. Чалавек падышоў да калег па брыгадзе: «Хлопцы, мне дрэнна...» Зараз цяжка перадаць усе падрабязнасці той гутаркі, але адносіны людзей да свайго таварыша проста здзіўляюць. Вы думаеце, яны кінуліся выклікаць «хуткую дапамогу»? Не. Можа, звярнуліся ў заводскі здраўпункт? І гэта не зрабілі. Яны пасадзілі чалавека ў машыну і адвезлі дадому. Маўляў, адляжыся, палягчэе, а мы за цябе адпрацуем. Яму нават не дапамаглі падняцца на пяты паверх дома. Ён сам пераадолеў гэты шлях, адчыніў дзверы і... памёр на вачах сваёй пятнаццацігадовай дачкі.

Жыў чалавек... І яшчэ нямала гадоў пражыў бы (яму ледзь пераваліла за сорак, ніколі моцна не хварэў), калі б людзі, якія аказаліся побач у крытычную мінуту, не пакінулі хворага па сутнасці сам-насам са смерцю. Не хочацца абвінавачваць іх у бяздушнасці, але гэта факт: да дрэннага самаадчування чалавека яны аднесліся не як да надзвычайнай падзеі, а як да дробязнага, будзённага выпадку.

Калі гора адступіла крыху, ад сястры нябожчыка давялося пачуць горкія словы: «Элементарных рэчаў не ведаем або не хочам выконваць. Няўжо толькі на трагедыях і будзем вучыцца?!»

А мне ўявілася сітуацыя, якая, відаць, неаднаразова здаралася і можа паўтарыцца ў любую мінуту. Чалавеку стала дрэнна прама на вуліцы. Ён страціў прытомнасць, упаў. Хутка вакол яго сабраўся натоўп. Пачаліся ўздыхі, рэплікі тыпу «напіўся»... і г. д. Нехта ў лепшым выпадку пабег да тэлефона (добра яшчэ, калі ён побач) выклікаць «хуткую дапамогу». Але ж як часта вырашаюць нават не мінуты — секунды. І трэба ратаваць чалавека тут жа, неадкладна. Але хто ў натоўпе, асабліва калі на месцы здарэння няма прафесіянальнага медыка, валодае элементарнымі прыёмамі аказання першай медыцынскай дапамогі?

Аўтар гэтых радкоў правёў на Савецкай плошчы экспрэс-апытанне каля трыццаці гродзенцаў і гасцей горада. Пацікавіўся: «Ці ўмееце вы рабіць штучнае дыханне, масаж сэрца, спыняць крывацёк?» Ведаеце, стала жахліва. Толькі чатыры чалавекі (сярод іх медсястра і ўрач) адказалі станоўча. Яшчэ трое валодаюць, па іх словах, адным з гэтых прыёмаў. Астатнія ж толькі паціскалі плячамі: маўляў, я не медык, нічога не ведаю.

Магчыма, гэта апытанне і не адлюстроўвае ў поўнай меры становішча спраў з медыцынскай адукаванасцю нашых людзей, але і яно дае падставы для трывожных вывадаў. І перш за ўсё прымушае задумацца над тым, як мала ў кожнага з нас шанцаў на выратаванне ў экстрэмальнай сітуацыі, калі жыццё і смерць раздзяляюць лічаныя секунды.

Але ўсе мы разумныя, як кажуць, заднім чыслом. Кожнаму здаецца, што калі бяда і закране каго-небудзь, дык толькі не мяне і маіх блізкіх. І толькі пасля трагедыі, якая здарылася на тваіх вачах, надыходзіць працверажэнне: дзе ж я быў раней? Аднак позна, чалавека не вернеш...

Так бывае ў жыцці. А тэарэтычна ў нас усё ў ажуры: ёсць сістэма санітарнай асветы насельніцтва, амаль у кожным працоўным калектыве, у школах, ПТВ. здраўпункты. Здавалася б, хапае спецыялістаў, якія б абучылі літаральна кожнага асноўным прыёмам аказання неадкладнай медыцынскай дапамогі, прафілактыкі захворванняў. Вось толькі галоўнага не хапае — жадання гэтаму вучыцца і па-сапраўднаму вучыць.

— За чатыры гады маёй работы на гэтай пасадзе,— гаворыць галоўны ўрач Гродзенскага абласнога цэнтра здароўя В. Пракаповіч,— з працоўных калектываў, а іх у вобласці тысячы, толькі двойчы (?!) звярнуліся да нас з просьбай правесці заняткі па медыцынскай тэматыцы. А калі самі прапануем свае паслугі, дык многія кіраўнікі адмахваюцца, маўляў, мы на гасразліку і ў нас кожная мінута на ўліку. Добра, кажам, давайце пасля рабочай змены сустрэнемся з людзьмі, няхай на паўгадзіны, пазнаёмім з самым неабходным. Чалавек дзесяць збіраецца. Вось вам і адносіны да прапаганды медыцынскіх ведаў. Дарэчы, на многіх прадпрыемствах з пераходам на гасразлік і самафінансаванне даволі арыгінальна паклапаціліся аб аздараўленні людзей — скарацілі спецыялістаў, якія адказвалі за масавую фізкультуру і па сутнасці паставілі на ёй крыж. Бо ўсім сёння выгадна хварэць. Пайду на бальнічны — за мной захоўваецца сто працэнтаў зарплаты, прыйду — яшчэ і прэмію атрымаю.

— Асабліва трывожыць медыцынская непісьменнасць моладзі,— працягвае Валерый Канстанцінавіч.— Нядаўна мы правялі сацыялагічнае даследаванне па прафілактыцы сардэчна-сасудзістых захворванняў. Звыш трыццаці працэнтаў маладых людзей абсалютна нічога не ведаюць па гэтай праблеме, якая сёння з'яўляецца самай сур'ёзнай і небяспечнай. Чым жа займаюцца медыцынскія работнікі, якія працуюць у кожнай навучальнай установе?

Дарэчы, кожны ўрач павінен некалькі гадзін у месяц аддаваць санітарнай прапагандзе. А на справе — дзе яна, гэта прапаганда? У газетах, па радыё інфармацыя на гэту тэму з'яўляецца ад выпадку да выпадку. Толькі пару месяцаў пратрымалася на тэлебачанні перадача «Добры дзень, доктар» і знікла. Што ж, цяга да кампанейшчыны ў нас у крыві.

Але эпізадычнымі лекцыямі і рэдкімі тыднямі ці месячнікамі прапаганды санітарных ведаў праблему не вырашыць. Патрабуецца (і не на паперы!) сапраўдная сістэма выкладання асноў прафілактыкі захворванняў і аказання неадкладнай медыцынскай дапамогі, прычым, на ўсіх узроўнях — у школе, тэхнікуме, вучылішчы, інстытуце, на прадпрыемстве... Валоданне абавязковым мінімумам гэтых ведаў павінна стаць нормай, законам нашага жыцця. Але не забывайце, паважаныя чытачы, што прымусіць быць здаровым нельга.

Б. ПРАКОПЧЫК.

ЧАС ПАДПІСАННЯ У ДРУК: ПА ГРАФІКУ 21.05, НУМАР ПАДПІСАНЫ Ў 21.05.

Публікуецца праект «Дагавора аб Саюзе суверэнных дзяржаў», дэталёва і неаднаразова разгледжаны, зменены і ўдакладнены паўнамоцнымі прадстаўнікамі рэспублік, Саветам Федэрацыі і падрыхтоўчым камітэтам, утвораным чацвёртым З'ездам народных дэпутатаў СССР.
Праект накіраваны на разгляд у Вярхоўныя Саветы рэспублік і Вярхоўны Савет СССР.

ПРАЕКТ

ДАГАВОР АБ САЮЗЕ СУВЕРЭННЫХ ДЗЯРЖАЎ

Дзяржавы, якія падпісалі гэты Дагавор,

зыходзячы з абвешчаных імі дэкларацый аб дзяржаўным суверэнітэце і прызнаючы права нацый на самавызначэнне;

улічваючы блізкасць гістарычных лёсаў сваіх народаў і выконваючы іх волю да захавання і абнаўлення Саюза, выказаную на рэферэндуме 17 сакавіка 1991 года;

імкнучыся жыць у дружбе і згодзе, забяспечваючы раўнапраўнае супрацоўніцтва;

жадаючы ствараць умовы для ўсебаковага развіцця кожнай асобы і надзейныя гарантыі яе правоў і свабод;

клапоцячыся аб матэрыяльным дабрабыце і духоўным развіцці народаў, узаемаўзбагачэнні нацыянальных культур, забеспячэнні агульнай бяспекі;

атрымліваючы ўрокі з мінулага і беручы пад увагу змены ў жыцці краіны і ва ўсім свеце,

вырашылі на новых асновах пабудаваць свае адносіны ў Саюзе і дагаварыліся аб ніжэйпададзеным.

I. Асноўныя прынцыпы

Першае. Кожная рэспубліка — удзельнік Дагавора — з'яўляецца суверэннай дзяржавай. Саюз Савецкіх Суверэнных Рэспублік (СССР) — суверэнная федэратыўная дэмакратычная дзяржава, якая ўтворана ў выніку аб'яднання раўнапраўных рэспублік і ажыццяўляе дзяржаўную ўладу ў межах паўнамоцтваў, якімі яго добраахвотна надзяляюць удзельнікі Дагавора.

Другое. Дзяржавы, якія ўтвараюць Саюз, захоўваюць за сабой права на самастойнае вырашэнне ўсіх пытанняў свайго развіцця, гарантуючы роўныя палітычныя правы і магчымасці сацыяльна-эканамічнага і культурнага развіцця ўсім народам, пражываючым на іх тэрыторыі. Удзельнікі Дагавора будуць зыходзіць са спалучэння агульначалавечых і нацыянальных каштоўнасцей, рашуча выступаць супраць расізму, шавінізму, нацыяналізму, любых спроб абмежавання правоў народаў.

Трэцяе. Дзяржавы, якія ўтвараюць Саюз, лічаць найважнейшым прынцыпам прыярытэт правоў чалавека ў адпаведнасці з Усеагульнай дэкларацыяй правоў чалавека ААН, іншымі агульнапрызнанымі нормамі міжнароднага права. Усім грамадзянам гарантуецца магчымасць вывучэння і выкарыстання роднай мовы, бесперашкодны доступ да інфармацыі, свабода веравызнання, іншыя палітычныя, сацыяльна-эканамічныя, асабістыя правы і свабоды.

Чацвёртае. Дзяржавы, якія ўтвараюць Саюз, бачаць важнейшую ўмову свабоды і дабрабыту народа і кожнага чалавека ў фарміраванні грамадзянскага супольніцтва. Яны будуць імкнуцца да задавальнення патрэбнасцей людзей на аснове свабоднага выбару форм уласнасці і метадаў гаспадарання, развіцця агульнасаюзнага рынку, рэалізацыі прынцыпаў сацыяльнай справядлівасці і абароненасці.

Пятае. Дзяржавы, якія ўтвараюць Саюз, маюць усю паўнату палітычнай улады, самастойна вызначаюць сваю нацыянальна-дзяржаўную і адміністрацыйна-тэрытарыяльную будову, сістэму органаў улады і кіравання. Яны могуць дэлегаваць частку сваіх паўнамоцтваў іншым дзяржавам—удзельніцам Дагавора, у састаў якога яны ўваходзяць.

Удзельнікі Дагавора прызнаюць агульным фундаментальным прынцыпам дэмакратыю, заснаваную на народным прадстаўніцтве і прамым волевыяўленні народаў, імкнуцца да стварэння прававой дзяржавы, якая служыла б гарантам супраць любых тэндэнцый да таталітарызму і самавольства.

Шостае. Дзяржавы, якія ўтвараюць Саюз, лічаць адной з важнейшых задач захаванне і развіццё нацыянальных традыцый, дзяржаўную падтрымку адукацыі, аховы здароўя, навукі і культуры. Яны будуць садзейнічаць інтэнсіўнаму абмену і ўзаемаўзбагачэнню гуманістычнымі духоўнымі каштоўнасцямі і дасягненнямі народаў Саюза і ўсяго свету.

Сёмае. Саюз Савецкіх Суверэнных Рэспублік выступае ў міжнародных адносінах у якасці суверэннай дзяржавы, суб'екта міжнароднага права — пераемніка Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік. Яго галоўнымі мэтамі на міжнароднай арэне з'яўляюцца трывалы мір, раззбраенне, ліквідацыя ядзернай і іншай зброі масавага знішчэння, супрацоўніцтва дзяржаў і салідарнасць народаў у вырашэнні глабальных праблем чалавецтва.

Дзяржавы, якія ўтвараюць Саюз, з'яўляюцца паўнапраўнымі членамі міжнароднага супольніцтва. Яны маюць права ўстанаўліваць непасрэдныя дыпламатычныя, консульскія, гандлёвыя і іншыя сувязі з замежнымі дзяржавамі, абменьвацца з імі паўнамоцнымі прадстаўніцтвамі, заключаць міжнародныя дагаворы і ўдзельнічаць у дзейнасці міжнародных арганізацый, не ўшчамляючы інтарэсы кожнай з саюзных дзяржаў і іх агульныя інтарэсы, не парушаючы міжнародныя абавязацельствы Саюза.

II. Будова Саюза

Артыкул 1. Членства ў Саюзе

Членства дзяржаў у Саюзе з'яўляецца добраахвотным.

Дзяржавы, якія ўтвараюць Саюз, уваходзяць у яго непасрэдна або ў саставе іншых дзяржаў. Гэта не ўшчамляе іх правоў і не вызваляе ад абавязкаў па Дагавору. Усе яны валодаюць роўнымі правамі і нясуць роўныя абавязкі.

Адносіны паміж дзяржавамі, адна з якіх уваходзіць у састаў другой, рэгулююцца дагаворамі паміж імі і канстытуцыяй дзяржавы, у якую яна ўваходзіць.

Саюз адкрыты для ўступлення ў яго іншых дэмакратычных дзяржаў, якія прызнаюць Дагавор.

Дзяржавы, якія ўтвараюць Саюз, захоўваюць права свабоднага выхаду з яго ў парадку, устаноўленым удзельнікамі Дагавора і замацаваным у Канстытуцыі і законах Саюза.

Артыкул 2. Грамадзянства Саюза

Грамадзянін дзяржавы, якая ўваходзіць у Саюз, з'яўляецца адначасова грамадзянінам Саюза.

Грамадзяне Саюза ССР маюць роўныя правы, свабоды і абавязкі, замацаваныя Канстытуцыяй, законамі і міжнароднымі дагаворамі Саюза.

Артыкул 3. Тэрыторыя Саюза

Тэрыторыя Саюза складаецца з тэрыторый усіх дзяржаў, якія яго ўтвараюць.

Удзельнікі Дагавора прызнаюць граніцы, існуючыя паміж імі на момант падпісання Дагавора.

Граніцы паміж дзяржавамі, якія ўтвараюць Саюз, могуць змяняцца толькі па пагадненню паміж імі, якое не парушае інтарэсы іншых удзельнікаў Дагавора.

Артыкул 4. Адносіны паміж дзяржавамі, якія ўтвараюць Саюз

Адносіны паміж дзяржавамі, якія ўтвараюць Саюз, рэгулююцца гэтым Дагаворам, Канстытуцыяй СССР, дагаворамі і пагадненнямі, што не супярэчаць ім.

Удзельнікі Дагавора будуць свае ўзаемаадносіны ў Саюзе будаваць на аснове роўнасці, павагі суверэнітэту, тэрытарыяльнай цэласнасці, неўмяшання ва ўнутраныя справы, вырашэння спрэчак мірнымі сродкамі, супрацоўніцтва, узаемадапамогі, добрасумленнага выканання абавязацельстваў па Саюзнаму дагавору і міжрэспубліканскіх пагадненнях.

Дзяржавы, якія ўтвараюць Саюз, абавязваюцца: не выкарыстоўваць у адносінах паміж сабой сілу і пагрозу сілай; не рабіць замаху на тэрытарыяльную цэласнасць адна адной; не заключаць [illegible]

Не дапускаецца выкарыстанне Узброеных Сіл Саюза ўнутры краіны, акрамя іх удзелу ў ліквідацыі вынікаў стыхійных бедстваў і экалагічных катастроф, а таксама выпадкаў, прадугледжаных заканадаўствам аб рэжыме надзвычайнага становішча.

Артыкул 5. Сфера ведання Саюза ССР

Удзельнікі Дагавора надзяляюць Саюз ССР наступнымі паўнамоцтвамі:

— Абарона суверэнітэту і тэрытарыяльнай цэласнасці Саюза; аб'яўленне вайны і заключэнне міру; забеспячэнне абароны і кіраўніцтва Узброенымі Сіламі, пагранічнымі, унутранымі, чыгуначнымі войскамі Саюза; арганізацыя і кіраўніцтва распрацоўкай і вытворчасцю ўзбраенняў і ваеннай тэхнікі.

— Забеспячэнне дзяржаўнай бяспекі Саюза; устанаўленне рэжыму і аховы Дзяржаўнай граніцы, марской і паветранай прасторы Саюза; каардынацыя дзейнасці органаў бяспекі рэспублік.

— Ажыццяўленне знешняй палітыкі Саюза і каардынацыя знешнепалітычнай дзейнасці рэспублік; прадстаўніцтва Саюза ў адносінах з замежнымі дзяржавамі і міжнароднымі арганізацыямі; заключэнне міжнародных дагавораў Саюза.

— Ажыццяўленне знешнеэканамічнай дзейнасці Саюза і каардынацыя знешнеэканамічнай дзейнасці рэспублік; прадстаўніцтва Саюза ў міжнародных эканамічных і фінансавых арганізацыях, заключэнне знешнеэканамічных пагадненняў Саюза.

— Зацвярджэнне і выкананне саюзнага бюджэту, ажыццяўленне грашовай эмісіі; захоўванне залатога запасу, алмазнага і валютнага фондаў Саюза; кіраўніцтва касмічнымі даследаваннямі, агульнасаюзнымі сістэмамі сувязі і інфармацыі, геадэзіі і картаграфіі, метралогіі і стандартызацыі; кіраванне атамнай энергетыкай.

— Прыняцце Канстытуцыі Саюза, унясенне ў яе змяненняў і дапаўненняў; прыняцце законаў у рамках паўнамоцтваў Саюза і ўстанаўленне асноў заканадаўства па пытаннях, узгодненых з рэспублікамі; вышэйшы канстытуцыйны кантроль.

— Кіраўніцтва дзейнасцю федэральных праваахоўных органаў і каардынацыя дзейнасці праваахоўных органаў Саюза і рэспублік па барацьбе са злачыннасцю.

Артыкул 6. Сфера сумеснага ведання Саюза і рэспублік

Органы дзяржаўнай улады і кіравання Саюза і рэспублік ажыццяўляюць сумесна наступныя паўнамоцтвы:

— Абарона канстытуцыйнага ладу Саюза, заснаванага на гэтым Дагаворы і Канстытуцыі СССР; забеспячэнне правоў і свабод грамадзян СССР.

— Вызначэнне ваеннай палітыкі Саюза, ажыццяўленне мерапрыемстваў па арганізацыі і забеспячэнню абароны; устанаўленне адзінага парадку прызыву і праходжання вайсковай службы; узгадненне з дзяржавамі, якія ўтвараюць Саюз, размяшчэння і дыслакацыі ваенных аб'ектаў на іх тэрыторыі; арганізацыя мабілізацыйнай падрыхтоўкі народнай гаспадаркі; кіраванне прадпрыемствамі абароннага комплексу.

— Вызначэнне стратэгіі забеспячэння дзяржаўнай бяспекі Саюза і забеспячэнне дзяржаўнай бяспекі рэспублік; змяненне Дзяржаўнай граніцы Саюза са згоды адпаведных рэспублік; ахова дзяржаўных сакрэтаў; вызначэнне пераліку стратэгічных рэсурсаў і вырабаў, якія не падлягаюць вывазу за межы Саюза; устанаўленне агульных прынцыпаў і нармаў у галіне экалагічнай бяспекі; устанаўленне парадку атрымання расшчапляемых і радыеактыўных матэрыялаў.

— Вызначэнне знешнепалітычнага курсу Саюза ССР і кантроль за яго правядзеннем; абарона правоў і інтарэсаў грамадзян СССР, правоў і інтарэсаў рэспублік у міжнародных адносінах; устанаўленне асноў знешнеэканамічнай дзейнасці; заключэнне пагадненняў аб міжнародных пазыках і крэдытах, рэгуляванне знешняга дзяржаўнага доўгу Саюза; адзіная таможная справа; ахова і рацыянальнае выкарыстанне прыродных багаццяў эканамічнай зоны і кантынентальнага шэльфа Саюза.

— Вызначэнне стратэгіі сацыяльна-эканамічнага развіцця Саюза і стварэнне ўмоў для фарміравання агульнасаюзнага рынку; правядзенне адзінай фінансавай, крэдытнай, грашовай, падатковай, страхавой і цэнавай палітыкі, заснаванай на агульнай валюце; стварэнне і выкарыстанне залатога запасу, алмазнага і валютнага фондаў Саюза; распрацоўка і ажыццяўленне агульнасаюзных праграм; кантроль за выкананнем саюзнага бюджэту і грашовай эмісіі; стварэнне агульнасаюзных фондаў рэгіянальнага развіцця і ліквідацыі вынікаў стыхійных бедстваў і катастроф; стварэнне стратэгічных рэзерваў; вядзенне адзінай агульнасаюзнай статыстыкі.

— Распрацоўка адзінай палітыкі і балансу ў галіне паліўна-энергетычных рэсурсаў, кіраванне энергетычнай сістэмай краіны, магістральным газанафтаправодным, агульнасаюзным чыгуначным, паветраным і марскім транспартам; устанаўленне асноў прыродакарыстання і ахова навакольнага асяроддзя, каардынацыя дзеянняў у галіне кіравання воднай гаспадаркай і рэсурсамі міжрэспубліканскага значэння.

— Вызначэнне асноў сацыяльнай палітыкі па пытаннях занятасці, міграцыі, умоў працы і яе аховы, сацыяльнага забеспячэння і страхавання, народнай адукацыі, аховы здароўя; устанаўленне адзінага парадку пенсіённага забеспячэння і захавання іншых сацыяльных гарантый пры пераездзе грамадзян з адной рэспублікі ў другую; устанаўленне адзінага парадку індэксацыі даходаў і гарантаванага пражытачнага мінімуму.

— Арганізацыя фундаментальных навуковых даследаванняў і стымуляванне навукова-тэхнічнага прагрэсу, устанаўленне агульных прынцыпаў і крытэрыяў падрыхтоўкі і атэстацыі навуковых і педагагічных кадраў; вызначэнне агульнага парадку выкарыстання лячэбных сродкаў і методык; садзейнічанне развіццю і ўзаемаўзбагачэнню нацыянальных культур; захаванне спрадвечнага асяроддзя пражывання маралікіх народаў, умоў іх эканамічнага і культурнага развіцця.

— Кантроль за захаваннем Канстытуцыі і законаў Саюза, указаў Прэзідэнта, рашэнняў, прымаемых у рамках саюзнай кампетэнцыі; стварэнне агульнасаюзнай крыміналістычнай улікова-інфармацыйнай сістэмы; арганізацыя барацьбы са злачынствамі, што ўчыняюцца на тэрыторыі некалькіх рэспублік; вызначэнне адзінага рэжыму арганізацыі папраўчых устаноў.

Артыкул 7. Парадак ажыццяўлення паўнамоцтваў дзяржаўных органаў Саюза і сумесных паўнамоцтваў дзяржаўных органаў Саюза і рэспублік

Пытанні, аднесеныя да сумеснай кампетэнцыі, вырашаюцца органамі ўлады і кіравання Саюза і ўтвараючых яго дзяржаў шляхам узгаднення, спецыяльных пагадненняў, прыняцця асноў заканадаўства Саюза і рэспублік і адпавядаючых ім рэспубліканскіх законаў. Пытанні, аднесеныя да кампетэнцыі саюзных органаў, вырашаюцца імі непасрэдна.

Паўнамоцтвы, якія прама не аднесены артыкуламі 5-м і 6-м да выключнага ведання органаў улады і кіравання Саюза або да сферы сумеснай кампетэнцыі органаў Саюза і рэспублік, застаюцца ў веданні рэспублік і ажыццяўляюцца імі самастойна або на аснове двухбаковых і шматбаковых пагадненняў паміж імі. Пасля падпісання Дагавора праводзіцца адпаведнае змяненне паўнамоцтваў органаў кіравання Саюза і рэспублік.

Удзельнікі Дагавора зыходзяць з таго, што па меры станаўлення агульнасаюзнага рынку скарачаецца сфера непасрэднага дзяржаўнага кіравання эканомікай. Неабходнае пераразмеркаванне або змяненне аб'ёму паўнамоцтваў органаў кіравання будзе ажыццяўляцца са згоды дзяржаў, якія ўтвараюць Саюз.

Спрэчкі па пытаннях ажыццяўлення паўнамоцтваў саюзных органаў або рэалізацыі правоў і выканання абавязкаў у галіне сумесных паўнамоцтваў органаў Саюза і рэспублік вырашаюцца пры дапамозе пагаджальных працэдур. Пры недасягненні згоды спрэчкі выносяцца на разгляд Канстытуцыйнага суда Саюза.

Дзяржавы, якія ўтвараюць Саюз, удзельнічаюць у рэалізацыі паўнамоцтваў саюзных органаў праз сумесныя фарміраванні апошніх, а таксама спецыяльныя працэдуры ўзгаднення рашэнняў і іх выканання.

Кожная рэспубліка можа шляхам заключэння пагаднення з Саюзам дадаткова дэлегаваць яму ажыццяўленне асобных сваіх паўнамоцтваў, а Саюз са згоды ўсіх рэспублік перадаць адной або некалькім з іх ажыццяўленне на іх тэрыторыі асобных сваіх паўнамоцтваў.

Артыкул 8. Уласнасць

Саюз і дзяржавы, якія яго ўтвараюць, забяспечваюць свабоднае развіццё, абарону ўсіх форм уласнасці і ствараюць умовы для функцыяніравання прадпрыемстваў і гаспадарчых арганізацый у рамках адзінага агульнасаюзнага рынку.

Зямля, яе нетры, воды, іншыя прыродныя рэсурсы, раслінны і жывёльны свет з'яўляюцца ўласнасцю рэспублік і неад'емным набыткам іх народаў. Парадак выкарыстання, валодання і распараджэння імі (права ўласнасці) устанаўліваецца заканадаўствам рэспублік.

Дзяржавы, якія ўтвараюць Саюз, замацоўваюць за ім аб'екты дзяржаўнай уласнасці, неабходныя для ажыццяўлення паўнамоцтваў, ускладзеных на саюзныя органы ўлады і кіравання.

Дзяржаўная ўласнасць, якая знаходзіцца ў веданні Саюза, з'яўляецца сумеснай уласнасцю ўтвараючых яго дзяржаў і выкарыстоўваецца ў іх агульных інтарэсах, у тым ліку — у інтарэсах паскоранага развіцця адстаючых рэгіёнаў.

Дзяржавы, якія ўтвараюць Саюз, маюць права на сваю долю ў залатым запасе, алмазным і валютным фондах Саюза, наяўных да моманту заключэння гэтага Дагавора. Іх удзел у далейшым накапленні і выкарыстанні скарбаў вызначаецца асобымі пагадненнямі.

Артыкул 9. Саюзныя падаткі і зборы

Для фінансавання дзяржаўнага бюджэту Саюза і іншых расходаў, звязаных з рэалізацыяй яго паўнамоцтваў, устанаўліваюцца саюзныя падаткі і зборы ў размерах, вызначаемых па ўзгадненню з рэспублікамі, а таксама іх долевыя адлічэнні на агульнасаюзныя праграмы. Аб'ём і прызначэнне апошніх рэгулююцца пагадненнямі паміж Саюзам і рэспублікамі з улікам паказчыкаў іх сацыяльна-эканамічнага развіцця.

Артыкул 10. Канстытуцыя Саюза

Асновай Канстытуцыі Саюза з'яўляецца гэты Дагавор.

Артыкул 11. Законы

Законы Саюза, Канстытуцыі і законы дзяржаў, якія яго ўтвараюць, не павінны супярэчыць палажэнням гэтага Дагавора.

Законы Саюза па пытаннях яго ведання маюць вяршэнства і абавязковыя для выканання на тэрыторыі рэспублік.

Законы рэспублікі маюць вяршэнства на яе тэрыторыі па ўсіх пытаннях, за выключэннем тых, якія аднесены да ведання Саюза.

Рэспубліка мае права прыпыніць дзеянне на сваёй тэрыторыі закона Саюза і апратэставаць яго, калі ён парушае гэты Дагавор, супярэчыць Канстытуцыі або законам рэспублікі, прынятым у межах яе паўнамоцтваў.

Саюз мае права апратэставаць і прыпыніць дзеянне Закона рэспублікі, калі ён парушае гэты Дагавор, супярэчыць Канстытуцыі або законам Саюза, прынятым у межах яго паўнамоцтваў.

Спрэчкі ў абодвух выпадках вырашаюцца праз пагаджальныя працэдуры або перадаюцца ў Канстытуцыйны суд Саюза.

III. Органы Саюза

Артыкул 12. Фарміраванне органаў Саюза

Саюзныя органы ўлады і кіравання фарміруюцца на аснове свабоднага волевыяўлення народаў і прадстаўніцтва дзяржаў, якія ўтвараюць Саюз. Яны дзейнічаюць у строгай адпаведнасці з палажэннямі гэтага Дагавора і Канстытуцыі Саюза.

Артыкул 13. Вярхоўны Савет Саюза ССР

Заканадаўчую ўладу Саюза ажыццяўляе Вярхоўны Савет Саюза ССР, які складаецца з дзвюх палат: Савета Рэспублік і Савета Саюза.

Савет Рэспублік складаецца з прадстаўнікоў рэспублік, дэлегіруемых іх вышэйшымі органамі ўлады. За рэспублікамі і нацыянальна-тэрытарыяльнымі ўтварэннямі ў Савеце Рэспублік захоўваецца колькасць дэпутацкіх месц, якую яны маюць у Савеце Нацыянальнасцей Вярхоўнага Савета СССР у момант падпісання Дагавора.

Усе дэпутаты гэтай палаты ад рэспублікі, непасрэдна ўваходзячай у састаў Саюза, маюць пры вырашэнні пытанняў адзін агульны голас. Парадак выбрання прадстаўнікоў і іх квоты вызначаюцца ў спецыяльным пагадненні рэспублік і выбарчым законе Саюза ССР.

Савет Саюза выбіраецца насельніцтвам усёй краіны па выбарчых акругах з роўнай колькасцю выбаршчыкаў.

Палаты Вярхоўнага Савета Саюза сумесна ўносяць змяненні ў Канстытуцыю СССР; прымаюць у састаў СССР новыя дзяржавы; вызначаюць асновы ўнутранай і знешняй палітыкі Саюза; зацвярджаюць Саюзны бюджэт і справаздачу аб яго выкананні; аб'яўляюць вайну і заключаюць мір; зацвярджаюць змяненні граніц Саюза.

Савет Рэспублік прымае законы аб арганізацыі і парадку дзейнасці саюзных органаў; разглядае пытанні адносін паміж рэспублікамі; ратыфікуе міжнародныя дагаворы Саюза ССР; выбірае Канстытуцыйны суд Саюза ССР; дае згоду на назначэнне Кабінета Міністраў Саюза ССР.

Савет Саюза разглядае пытанні забеспячэння правоў і свабод грамадзян СССР і прымае законы па ўсіх пытаннях за выключэннем тых, якія адносяцца да кампетэнцыі Савета Рэспублік.

Законы, прынятыя Саветам Саюза, уступаюць у сілу пасля адабрэння Саветам Рэспублік. Калі Закон, прыняты Саветам Саюза, не атрымае адабрэння ў Савеце Рэспублік, ён разглядаецца паўторна ў Савеце Саюза і ўступае ў сілу пры ўмове галасавання за яго зацвярджэнне не менш дзвюх трацей дэпутатаў гэтай палаты.

Артыкул 14. Прэзідэнт Саюза Савецкіх Суверэнных Рэспублік

Прэзідэнт Саюза — кіраўнік саюзнай дзяржавы, які валодае вышэйшай выканаўча-распарадчай уладай.

Прэзідэнт Саюза выступае гарантам выканання Саюзнага дагавора, Канстытуцыі і законаў Саюза; з'яўляецца галоўнакамандуючым Узброенымі Сіламі Саюза; прадстаўляе Саюз у адносінах з зарубежнымі краінамі; ажыццяўляе кантроль за выкананнем міжнародных абавязацельстваў Саюза.

Прэзідэнт выбіраецца грамадзянамі Саюза на аснове ўсеагульнага, роўнага і прамога выбарчага права пры тайным галасаванні тэрмінам на 5 гадоў і не больш чым на два тэрміны запар. Выбраным лічыцца кандыдат, які атрымаў больш палавіны галасоў выбаршчыкаў, якія прынялі ўдзел у галасаванні ў цэлым па Саюзу і ў большасці дзяржаў, што яго ўтвараюць.

Артыкул 15. Віцэ-прэзідэнт Саюза ССР

Віцэ-прэзідэнт Саюза ССР выбіраецца разам з Прэзідэнтам Саюза ССР. Віцэ-прэзідэнт Саюза выконвае па ўпаўнаважанню Прэзідэнта Саюза асобныя яго функцыі і замяшчае Прэзідэнта СССР у выпадку яго адсутнасці і немагчымасці ажыццяўлення ім сваіх абавязкаў.

Артыкул 16. Кабінет Міністраў Саюза ССР

Кабінет Міністраў Саюза — калегіяльны орган выканаўчай улады Саюза, які падпарадкаваны Прэзідэнту Саюза і нясе адказнасць перад Вярхоўным Саветам.

Кабінет Міністраў фарміруецца Прэзідэнтам Саюза па ўзгадненню з Вярхоўным Саветам Саюза.

У рабоце Кабінета Міністраў Саюза могуць удзельнічаць з правам рашаючага голасу кіраўнікі ўрадаў рэспублік.

Артыкул 17. Канстытуцыйны суд Саюза ССР

Канстытуцыйны суд Саюза разглядае пытанні аб адпаведнасці заканадаўчых актаў Саюза і рэспублік, указаў Прэзідэнта Саюза і прэзідэнтаў рэспублік, нарматыўных актаў Кабінета Міністраў Саюза Саюзнаму дагавору і Канстытуцыі Саюза, а таксама вырашае спрэчкі паміж Саюзам і рэспублікамі, паміж рэспублікамі.

Артыкул 18. Саюзныя (федэральныя) суды

Саюзныя (федэральныя) суды — Вярхоўны суд Саюза Савецкіх Суверэнных Рэспублік, Вышэйшы арбітражны суд Саюза, суды ва Узброеных Сілах Саюза.

Вярхоўны суд Саюза і Вышэйшы арбітражны суд Саюза ажыццяўляюць судовую ўладу ў межах паўнамоцтваў Саюза. Старшыні вышэйшых судовых, арбітражных органаў рэспублік уваходзяць па пасадзе адпаведна ў састаў Вярхоўнага суда Саюза і Вышэйшага арбітражнага суда Саюза.

Артыкул 19. Пракуратура Саюза ССР

Нагляд за выкананнем заканадаўчых актаў Саюза ажыццяўляецца Генеральным пракурорам Саюза, генеральнымі пракурорамі (пракурорамі) рэспублік і падпарадкаванымі ім пракурорамі.

Генеральны пракурор Саюза назначаецца Вярхоўным Саветам Саюза і яму падсправаздачны.

Генеральныя пракуроры (пракуроры) рэспублік назначаюцца іх вышэйшымі заканадаўчымі органамі і ўваходзяць па пасадзе ў састаў калегіі Пракуратуры Саюза. У сваёй дзейнасці па нагляду за выкананнем саюзных законаў яны падсправаздачныя як вышэйшым заканадаўчым органам сваіх дзяржаў, так і Генеральнаму пракурору Саюза.

IV. Заключныя палажэнні

Артыкул 20. Афіцыяльная мова Саюза Савецкіх Суверэнных Рэспублік

Рэспублікі самастойна вызначаюць сваю дзяржаўную мову (мовы). Афіцыяльнай мовай Саюза ўдзельнікі Дагавора прызнаюць рускую мову.

Артыкул 21. Сталіца Саюза

Сталіцай Саюза ССР з'яўляецца горад Масква.

Артыкул 22. Дзяржаўная сімволіка Саюза

Саюз ССР мае дзяржаўны герб, флаг і гімн.

Артыкул 23. Уваходжанне Дагавора ў сілу

Гэты Дагавор адабраецца вышэйшымі органамі дзяржаўнай улады дзяржаў, якія ўтвараюць Саюз, і ўваходзіць ў сілу з моманту падпісання іх паўнамоцнымі дэлегацыямі.

Для дзяржаў, якія яго падпісалі, з той жа даты лічыцца страціўшым сілу Дагавор аб утварэнні Саюза ССР 1922 года.

З уваходжаннем Дагавора ў сілу для дзяржаў, якія падпісалі яго, дзейнічае рэжым найбольшага спрыяння.

Адносіны Саюза Савецкіх Суверэнных Рэспублік і рэспублік, якія ўваходзяць у састаў Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік, але якія не падпісалі гэты Дагавор, падлягаюць урэгуляванню на аснове дзеючага заканадаўства Саюза ССР, узаемных абавязацельстваў і пагадненняў.

Артыкул 24. Адказнасць па Дагавору

Саюз і дзяржавы, якія яго ўтвараюць, нясуць узаемную адказнасць за выкананне прынятых абавязацельстваў і кампенсуюць урон, нанесены парушэннямі гэтага Дагавора.

Артыкул 25. Парадак змянення і дапаўнення Дагавора

Гэты Дагавор або асобныя яго палажэнні могуць быць адменены, зменены або дапоўнены толькі са згоды ўсіх дзяржаў, якія ўтвараюць Саюз.

У выпадку неабходнасці, па ўзгадненню паміж дзяржавамі, якія падпісалі Дагавор, могуць прымацца дадаткі да яго.

Артыкул 26. Пераемнасць вышэйшых органаў Саюза

У мэтах забеспячэння бесперапыннасці дзяржаўнай улады і кіравання вышэйшыя заканадаўчыя, выканаўчыя і судовыя органы Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік захоўваюць свае паўнамоцтвы аж да сфарміравання вышэйшых дзяржаўных органаў Саюза Савецкіх Суверэнных Рэспублік у адпаведнасці з гэтым Дагаворам і новай Канстытуцыяй СССР.

НА ШЫРОКІ ПРАСТОР

Упершыню з дня заснавання Беларускага дзяржаўнага тэатральна-мастацкага інстытута абарона дыпломных работ яго выпускнікоў вынесена за сцены інстытута, на вочы шырокай грамадскасці. Праходзіць яна на адной вялікай выстаўцы, якая заняла ўсе два паверхі сталічнага Палаца мастацтваў.

Чаму інстытут пайшоў на такі крок?

— Гэта мара многіх пакаленняў выпускнікоў, — адказаў нам рэктар Васіль Шаранговіч. — Бывала, іх светапогляд, прафесійны ўзровень выклікаў неадназначныя ацэнкі, розныя размовы. І мы не хочам хавацца ў сваіх аўдыторыях, «запасніках» — мы хочам паказваць людзям тое, чым займаемся, чаго варты. Істотны момант: на гэты раз адсутнічала рэшата адбору твораў, што, на нашу думку, паспрыяе сапраўды аб'ектыўнай справаздачы. На выставе прадстаўлены восем кафедраў інстытута і розныя спецыялізацыі. Розны, безумоўна, творчы ўзровень дыпломнікаў. Але, чым ганарыцца наш педагагічны калектыў і чым ганаруся я, як рэктар, — сярод іх ужо ёсць многа «гатовых майстроў».

Як паказвае выстаўка, інстытут імкнуўся даць ім не толькі прафесію, але і нацыянальную мастакоўскую арыентацыю. Тэме асэнсавання беларускай гісторыі і сучаснасці аддалі перавагу большасць маладых майстроў. Паліфанічныя творы У. Дамнянкова, Ю. Хілько, серыя плакатаў Л. Гоманава «Асветнікі», жывапіснае палатно І. Лыскаўца «Пасля Грунвальда», графічнае афармленне свята «Дзяды» І. Васілеўскай — у кожнай з работ прасочваецца далучанасць аўтараў да вытокаў народнай духоўнасці. Ідэя вяртання з нябыту нашых помнікаў аб'яднала дзве работы, прысвечаныя адбудове Мінскай гарадской ратушы (агульны праект В. Рудога і праект рэканструкцыі інтэр'ераў другога паверха І. Акеньшына).

Побач з гэтымі, так бы мовіць, «гучнымі» праектамі не менш актуальнымі выглядаюць работы выхаванцаў мастацка-прамысловага факультэта, дызайнераў. Шмат якія з іх здольны ўпрыгожыць увогуле шэраваты эстэтычны фон нашага паўсядзённага побыту. Яны працуюць насуперак таварнаму голаду і дэфіцыту. Раз ёсць элегантны набор для парфумы А. Жыгоцкай — значыць, у гэтыя флаконы будзе што наліваць? Увогуле, сам дыяпазон дызайнерскіх ідэй — ад афармлення ўпаковак лекавых раслін, універсальнага набору пчаляра да новых тыпаў транспартных сродкаў — паказвае, што недзе ў зародку мы ўжо рыхтуемся жыць па крытэрыях сучаснай цывілізацыі.

Да паказу выпускных работ прымкнула таксама арыгінальная аўтарская экспазіцыя мастачкі Галіны Давідоўскай, якая атрымала дыплом БДТМІ крыху раней. Увогуле, гэты дыплом — яшчэ адно пацвярджэнне таго, што талент ёсць мэта і праца: у свой час Галіна сем разоў паступала ў тэатральна-мастацкі... Няпроста складваўся яе лёс. Яна нарадзілася ў Карэліі, дзе бацькі-беларусы дзесяць год аддалі лесараспрацоўкам. Потым вярнуліся на радзіму ў Любанскі раён...

Работы мастачкі (акварэлі, жывапіс, шкло, фарфор, кераміка) адлюстроўваюць яе паэтычна-філасофскае ўспрыняцце свету, спробы ўлавіць і выразіць тонкія суадносіны слова, ідэі і формы.

Застаецца дадаць, што агульная выстаўка будзе працаваць яшчэ дзесяць дзён, на працягу якіх дзяржаўныя камісіі будуць прымаць абарону мастацкіх дыпломаў. Да ўдзелу ў іх абмеркаванні запрашаюцца ўсе жадаючыя, зацікаўленыя прыхільнікі маладога беларускага мастацтва. Сімвалічная стужка, якая аддзяляе «вучняў» ад «майстроў», ужо перарэзана, і варта толькі нагадаць класічныя Коласавы словы, якімі педагогі благаславілі сваіх выхаванцаў у творчы шлях: на прастор, на шырокі прастор.

А. ЦІХАНОВІЧ.

НА ЗДЫМКАХ: на выстаўцы; творы В. Вшыўкава «Сямейны партрэт у інтэр'еры» і А. Каструкова «Ул. Караткевіч».

Фота М. АМЕЛЬЧАНКІ.

АПОШНЯЯ ІНФАРМАЦЫЯ АД 18 ДА 18 СУТАК

МІНСК

МІЛАСЭРНАСЦЬ ВАЙСКОВЫХ КАМУНІСТАЎ

У воінскім калектыве Іркуцка-Пінскай дывізіі, якая дыслацыруецца ў Чырванасцяжнай Беларускай ваеннай акрузе, камуністы прынялі пастанову: ваеннаслужачым тэрміновай службы, якія звальняюцца ў запас і не маюць бацькоў, выхаваліся ў дзіцячых дамах ці школах-інтэрнатах, аказваць грашовую падтрымку. Сродкі вырашана браць з тых партыйных узносаў, што застаюцца непасрэдна ў калектыве.

А. КАРЛЮКЕВІЧ.

МУЖЫКІ, НЕ СПІЦЕ ПАД ПЛОТАМ

ГОМЕЛЬ. (У. Пернікаў). Дзіўны малюнак назіралі нешматлікія прахожыя ў позні начны час. На тратуары ў адных шкарпэтках, майцы і трусах далёка неспартыўнай хадзьбой клыпаў 24-гадовы рабочы аб'яднання «Гідраўтаматыка» Віталь Л.

У міліцыі (праўда, ужо раніцай) ён заявіў, што не памятае, як апынуўся на Шасейнай вуліцы, пад плотам «Гомсельмаша». Без кашулі, курткі, джынсаў, парасона, пашпарта, туфляў на ліпучцы, двух пуцёвак у санаторый «Узмор'е» і 340 рублёў.

— Відаць, нехта напаў на мяне, — растлумачыў Віталь, ад якога моцна патыхала спіртным і ў якога быў дужа пакамечана-заспаны выгляд.

Абставіны справы пакуль высвятляюцца. Але зразумела адно: уладкоўвацца на сон пасля палучкі пад плотам небяспечна.

ПРАПАЛА БЫТОЎКА

ГРОДНА. Каля прахадной вытворчага аб'яднання «Хімвалакно» стаяла бытоўка. Памерам 4,5 на 2 метры. А мінулай ноччу яна раптоўна знікла.

Сляды ўкрадзенай бытоўкі, мусіць, трэба шукаць на прыгарадных дачных участках. Кошт абсталявання даволі неблагі: 6,5 тысячы рублёў. Нешта дужа абыякавыя сталі людзі да народнага дабра. Наша — значыць, нічыйнае. Вось і цягнуць.

СКАРБЫ Ў ТАЙНІКУ

Супрацоўнікі аператыўна-пошукавага аддзела ўпраўлення ўнутраных спраў Мінскага гарвыканкома ў прамтаварным магазіне № 3 на вуліцы Райніса знайшлі тавар, схаваны ад пакупнікоў: лак для валасоў, духі, дзіцячыя касцюмы, гардзіннае палатно і іншае — на суму каля дзвюх тысяч рублёў. Можа, хто-небудзь скажа: «Падумаеш — сума!» Але... закон ёсць закон, а тым больш пры ўсеагульным дэфіцыце тавараў. Ці не з-за такіх тайнікоў яны адсутнічаюць на прылаўках?

На здымку: гэта толькі частка рэчаў, скрытых ад пакупнікоў.

Фота У. МЯЖЭВІЧА (БЕЛТА).

СТОП-ФАКТ ● СТОП-ФАКТ ● СТОП-ФАКТ

МЕСІР «ЭРЫДАН», ВАШ ВЫХАД!

Тэатралізаванае свята, якое праходзіла гэтымі днямі ў «Альтэрнатыўным тэатры» Мінска, мякка кажучы, было незвычайным. На сцэне і ў фае разам з гасцямі мітусіліся персанажы Булгакава: месір Воланд, Кот Бегемот, Кароўеў, Гела. Феерычнае свята было арганізавана з нагоды прэзентацыі новых перыядычных выданняў літаратурна-выдавецкага агенцтва «Эрыдан»: часопіса «Фантакрым-Мега» і газет «Фантакрым-Прэс», «Неверагодны свет».

Месір Воланд бліскуча правёў жартоўнае, але вельмі змястоўнае інтэрв'ю з шэф-рэдактарам «Эрыдана» А. Патупам, рэдактарамі «Фантакрым-Мегі» Я. Шурам і «Неверагоднага свету» Л. Міндлінам. Госці даведаліся пра «зорныя планы» першага ў краіне часопіса фантастыкі і самага незвычайнага з сённяшніх газетных выданняў «Фантакрым-Прэс».

— Наша жыццё,—падкрэсліў месір, — становіцца ўсё больш неверагодным. А прэса заўсёды была адлюстраваннем працэсаў, якія адбываюцца ў грамадстве. Дык што ж здзіўляцца з'яўленню «Неверагоднага свету», дзе разам з прагнозамі тысячагадовай даўнасці змешчаны каментарыі сучасных «паліт-дэманолагаў», рубрыка «Фан-прастора», дзе публікуюцца цікавыя гутаркі з фантастамі і іншай неверагоднай публікай, суседнічае з «Ахінеядай»: там сабраны смешныя пародыі на недарэчнасці нашага жыцця. А ў «Фантакрым-Мега», — дадаў месір Воланд, — кожны знойдзе арыгінальны фантастычны альбо дэтэктыўны расказ, пазнаёміцца з «ракавымі жанчынамі» і героямі фільмаў жахаў.

...Калі апоўначы ў тэатры штосьці грымнула і пачуўся пах серы, ніхто не здзівіўся: у неверагодным свеце магчыма ўсё, нават самае неверагоднае. Зніклі на вачах булгакаўскія героі. Але не назаўсёды. Рэдактары новых выданняў запэўнілі, што яны абавязкова з'явяцца на старонках «Неверагоднага свету».

І. САКОВІЧ.

КАМУ ДАВЯРАЕМ?

МІНСК. Затрыманы 50-гадовы Г., вартаўнік аднаго з будуемых аб'ектаў горада. На працягу чэрвеня гэты «пільны» абаронца дзяржаўнай маёмасці ўхітрыўся ўкрасці са свайго ж ахоўваемага аб'екта будматэрыялаў на 6 тысяч рублёў. Дарэчы, раней Г. быў судзімы за хабарніцтва.

ШОСТЫ ТАПЕЛЕЦ

МІНСК. У 19 гадзін пасля распіцця спіртных напіткаў з сябрамі на беразе Камсамольскага возера палез купацца і затануў 18-гадовы М., рабочы МТЗ. Гэта ўжо шосты мінчанін, які патануў у чэрвені.

Выпуск падрыхтавалі: У. ГОЙТАН, А. КОКТЫШ, А. СЛАНЕЎСКІ.

Нашы тэлефоны: 32-44-02, 32-60-13, 32-31-98.

Улады дабаўляюць і даплачваюць

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.).

раў, адначасова абараніўшы інтарэсы прадпрыемстваў, ахоўваючы іх ад неабгрунтаваных штрафных санкцый.

Гаворачы аб нашых магчымасцях на міжнароднай арэне, напомню, што на мінулым тыдні мы падпісалі з Міністэрствам знешнеэканамічных сувязей СССР пагадненне аб значным пашырэнні паўнамоцтваў Беларусі ў знешнеэканамічнай дзейнасці. Рэспубліка атрымала права выдаваць ліцэнзіі і квоты на вываз прадукцыі, выпускаемай на яе тэрыторыі, незалежна ад ведамаснай падпарадкаванасці прадпрыемства, за выключэннем невялікага пераліку тавараў, права экспарту якіх засталася за цэнтральнымі ведамствамі. Я ўпэўнены, што многія раней цяжка пераадольныя для нашых экспарцёраў бар'еры на шляху да сусветнага рынку цяпер ліквідаваны і мы чакаем актыўнага выхаду на яго беларускіх прадпрыемстваў і арганізацый.

— Пастанова будзе дзейнічаць да канца будучага года, як лічаць, на час пераходу да рынку. Вы ўпэўнены, што за 18 месяцаў у нас сфарміруецца цывілізаваны рынак?

— Дазвольце маленькае адступленне. Пры ўсёй складанасці і драматычнасці сітуацыі, якая складваецца ў эканоміцы краіны, рэспубліка наша дастаткова паслядоўна праводзіць рыначныя пераўтварэнні. Успомніце, у кастрычніку мінулага года мы настойвалі на прыняцці надзвычайных мер для стабілізацыі становішча ў эканоміцы, аднаўлення кіруемасці ёю, выпрацоўцы прыярытэтаў далейшага руху. Затым былі прыняты праграма, план і бюджэт на гэты год, у якіх пацверджаны арыенціры пераходу да рыначных адносін. І, нарэшце, пасля рэформы цэн і палітычнай дэстабілізацыі ў асобных рэгіёнах, калі, паўтараю, асобным калектывам пагражае банкруцтва, урад унёс у Вярхоўны Савет законапраект аб дзяржаўнай антыкрызіснай праграме. У ім нашы рыначныя імкненні набываюць адчувальную канкрэтнасць і прыметнасць.

Сённяшняя пастанова аб пераходзе саюзных прадпрыемстваў пад юрысдыкцыю рэспублікі і прадастаўленні ўраду дадатковых паўнамоцтваў — гэта ўжо элементы жывога механізму практычнай рэалізацыі канцэпцыі пераходу рэспублікі да рынку. Наступныя крокі будуць зроблены разам з падпісаннем Саюзнага дагавора, размежаваннем кампетэнцыі паміж саюзам і рэспублікамі, практычным ажыццяўленнем асноў раздзяржаўлення і прыватызацыі. Я лічу, што рэалізацыя гэтых мер у гэтым і да канца будучага года прывядзе да жаданай стабілізацыі ў эканоміцы рэспублікі.

(БЕЛТА).

ПРЫЯРЫТЭТ НА СЛОВАХ?

Учора ў Мінску праводзіў сваю работу з'езд аграрнікаў Беларусі. Размова на ім зноў ішла вакол усё таго ж асноўнага, набалелага пытання: як ва ўмовах эканамічнага крызісу і надыходзячага рынку выратаваць вёску, сельскую гаспадарку і ўвесь аграпрамысловы комплекс.

Здавалася б, нейкія падставы для аптымізму ўжо з'явіліся. Вярхоўным Саветам рэспублікі прыняты Кодэкс аб зямлі, законы «Аб уласнасці ў Беларускай ССР», «Аб арэндзе», «Аб прыярытэтным сацыяльна-культурным і эканамічным развіцці сяла і аграпрамысловага комплексу». Пастановай Савета Міністраў БССР ад 30 красавіка 1991 года «Аб неадкладных мерах па стабілізацыі эканомікі аграпрамысловага комплексу рэспублікі» прадугледжана забеспячэнне цэнавага парытэту на прамысловую і сельскагаспадарчую прадукцыю, кампенсацыя з бюджэту страт у сувязі з павышэннем рознічных цэн і многае іншае.

Аднак, калі прааналізаваць эканамічную і сацыяльную сітуацыю, у якой апынуліся сёння людзі вёскі, усякі аптымізм умомант знікае. Да таго ж усе мы ведаем, што ў цяперашні час многія, нават самыя лепшыя, законы чамусьці «не жадаюць працаваць». Дык на што ў такім разе спадзявацца селяніну, як жыць! Прыводзім думкі некаторых удзельнікаў з'езда:

К. КАРОБКА, старшыня калгаса «Радзіма Якуба Коласа» Стаўбцоўскага раёна:

— Скажу адкрыта: усе размовы вакол надання развіццю сельскай гаспадаркі асаблівага прыярытэту лічу іменна толькі размовамі. Законы прымаем розныя, і нямала, а агульныя тэндэнцыі ў грамадстве са старых часоў застаюцца ранейшымі: як мага больш выцягнуць з вёскі, нічога не даючы ўзамен. Ці не аб гэтым сведчыць дзікі рост цэн на прамысловую прадукцыю, будаўніцтва і паслугі, што неймаверным цяжарам кладзецца на сельскую гаспадарку.

Калі саюзны і рэспубліканскі ўрады, уся дзяржава не на словах, а на справе не павернуцца ў бок сялянства, то калгасы і саўгасы, уся гаспадарка вёскі будзе развалена. Праўда, упэўнены, што і тады селянін выжыве, як выжываў у самыя цяжкія часіны, бо яго корміць сама зямля. А вось што тады рабіць гораду?

Ці многае сёння канкрэтна мяняецца ў адносінах да сельскага працаўніка? Структуры кіравання, напрыклад, у раёнах пакуль мяняць не збіраюцца. Што можа зрабіць, скажам, той жа савет калгасаў? У яго ж няма ні ўлады, ні адміністрацыйных рычагоў, ні матэрыяльных рэсурсаў — як і чым тут дапаможаш калгасніку? Так што не буду ўпадаць у манілаўшчыну і спадзявацца на імгненнае паляпшэнне спраў.

П. ШУКАЛОВІЧ, старшыня Мсціслаўскага РАПА:

— Думаю, што я не адзінокі сярод тых, каму многае ў рабоце нашага з'езда не падабаецца. У многім таму, што канчаткова не вырашаюцца асноўныя прынцыповыя пытанні.

Толькі сляпы можа не бачыць, што ўсё коціцца да той сітуацыі, калі пераважная большасць гаспадарак стануць стратнымі. Гэта значыць, што і аб'ём вытворчасці пачне змяншацца, і праграмы сацыяльнага развіцця, як і раней, павіснуць, вобразна кажучы, у паветры. Адкуль жа, сапраўды, узяць на гэта сродкі, калі прамысловасць увяла свой грабежніцкі «парытэт» цэн, як яна яго разумее, здзірае з селяніна за сваю прадукцыю літаральна тры скуры.

Адсюль — не вырашыць нам галоўнага, на мой погляд, на сённяшні дзень пытання — паявлічыць аплату працы селяніна, дапамогу вясковым пенсіянерам і інвалідам. Ці дастойная чалавека зарплата, тым больш ва ўмовах рынку, якую атрымліваюць цяпер працаўнікі калгасаў і саўгасаў? Даярцы, якая ўкалвае ўсе 365 дзён у год, «дазваляецца» мець 350 рублёў у месяц, а слесар з раённага масласырзавода ў спакойных умовах работы атрымлівае ў два разы больш.

Я ўжо не кажу пра тое, што ў нашым раёне, раней даволі эканамічна моцным, цяпер засталося толькі дзве гаспадаркі, у якіх яшчэ маюцца нейкія грошы на банкаўскім рахунку. Дык каму гэта трэба, каб нашы працавітыя сельскія калектывы пайшлі па свеце з працягнутымі рукамі?

Запісаў В. ЧАРНЯЎСКІ.

Народны лячэбнік раіць

ПРЫ БОЛЯХ У ПАЯСНІЦЫ дапамагаюць: настойка з каранёў крапівы-жыгучкі на гарэлцы; сок хрэна, змешаны са спіртам; мазь з роўных частак топленага свінога сала і парашку з шышак хмелю; свежае лісце блёкату (проста прыкладваць).

ЗАВЯЛУЮ СКУРУ ТВАРУ можна аднавіць мёдам. Яго разводзяць ў роўнай колькасці з вадой і дотыкамі пальцаў наносяць на твар. Маску трымаюць 30—40 мінут, перыядычна ўвільгатняючы скуру. Потым памыцца і прамакнуць твар льняным ручніком (не махровым — ён дзейнічае як тарка). Пасля некалькіх такіх працэдур заўважыце, што скура стала гладкай, дробная сетка маршчын расправілася.

Ваша здароўе

КАТАРАКТУ лечаць мядовымі каплямі. Частку майскага мёду (вельмі малую колькасць) разводзяць двума часткамі гарачай вады, якая толькі што закіпела. Калі сумесь астыне, пераліць у маленькую бутэлечку. Штодзённа раніцай закапваць у кожнае вока. Каплі трымаць у прахладным месцы, імі можна карыстацца толькі два дні. Чаму мёд менавіта майскі — у маі цвіце медуніца, нектар яе таксама карысны для сасудаў вока, як нектар ландышу — для сасудаў сэрца. Шклянкі майскага мёду хапае для вачэй на цэлы год на двух чалавек. Пажыўныя мядовыя каплі карысныя ўсім, хто носіць акуляры.

МЁД паляпшае любы рацыён харчавання. Адной чайнай лыжкі ў дзень дастаткова, каб палепшыць стан свайго арганізма. Калі прымаць яго на ноч, гэта лепшае снатворнае без усялякіх шкодных вынікаў. Лепш развесці яго ў чвэрці шклянкі вады, глытаць не адразу, а патрымаць у роце, каб растаў, растварыўся.

РАНЫ І ДРАПІНЫ лепш загойваюцца, калі іх змазваць мёдам.

УВАГА: укусамі пчол можа лячыць толькі урач-апітэрапеўт. Самі такім чынам лечацца і пчаляры, але не лечаць іншых. У двух працэнтаў людзей назіраецца непераноснасць мёду і ўкусаў пчол. Калі чалавека, які не пераносіць мёду і ўкусаў пчол, пакусае пчала, дапамагчы яму можна таблеткай дымедролу.

Да мысу Добрай Надзеі ці Горкага Расчаравання?

Недасведчанасць савецкіх грамадзян, якія жадаюць выехаць за мяжу, абарочваецца «грашовым дажджом» для несумленных дзялкоў-пасрэднікаў

Хоць дыпламатычныя адносіны паміж СССР і ПАР будуць устаноўлены зусім не заўтра, ствараецца ўражанне, што гэта не перашкода для бурнай дзейнасці тут асобных пасрэдніцкіх фірм і кааператываў. То ў адной, то ў другой газеце з'яўляюцца аб'явы, якія заклікаюць савецкіх грамадзян накіравацца на мыс Добрай Надзеі. Пасрэднікі абяцаюць дапамагчы патэнцыяльным кліентам легальна паехаць у ПАР на пастаяннае ці часовае жыхарства.

Пакуль найбольшай папулярнасці дабілася тут адна з савецка-венгерскіх фірм, якая атабарылася ў Рызе. За два апошнія месяцы яна зарэгістравала каля тысячы добраахвотнікаў, якія жадаюць накіравацца ў Паўднёвую Афрыку ў пошуку лепшага жыцця.

Расходы — быццам бы дробязь: плаці 20 долараў, і праз тры месяцы ты ў Афрыцы. Пры гэтым абяцаюць небывалыя для СССР заработкі. Напрыклад, для рабочых з сярэдняй адукацыяй — да паўтары тысячы долараў у месяц, а для ўладальнікаў дыпломаў ВНУ — тры тысячы.

Відаць, лаўры прыбалтыйскай канторы не даюць спакою прадпрымальным людзям у сталіцы СССР. І вось у Маскве з'явіўся свой канал вярбоўкі ў Паўднёвую Афрыку. Ён носіць загадкавую назву: фірма «ГОТЭМ» — малое дзяржаўнае прадпрыемства. Шырокай публіцы яно заявіла аб сабе рэкламай у газеце «Московская правда» з паўмільённым тыражом.

Тэкст рэкламы, без сумнення, развесяліць тых, хто хоць крыху знаёмы з паўднёваафрыканскімі рэаліямі: «Паўднёвая Афрыка вядома сваёй эканамічнай і палітычнай стабільнасцю (?!). Жыццёвы ўзровень паўднёваафрыканцаў, безумоўна, перавышае такі ў краінах Еўропы і Амерыкі (?!). Мы дапаможам Вам зрабіць першы крок!..»

Усяго за трыццаць рублёў любы жадаючы выехаць у ПАР атрымае даведнік для эмігрантаў з данымі аб краіне, у тым ліку з пералікам прыярытэтных спецыяльнасцей, умовамі ўезду і іншай неабходнай інфармацыяй. Акрамя таго, будучы перасяленец стане ўладальнікам двух іміграцыйных анкет і ўзораў іх запаўнення, а таксама адрасоў пасольстваў ПАР у Лондане, Хельсінкі, Боне.

Падобна, аднак, спрытныя бізнесмены з «ГОТЭМ» проста спяшаюцца папраўвіць свае фінансавыя справы за кошт недасведчанасці суграмадзян. Сапраўды, калі напісаць праўду пра эканамічную і палітычную стабільнасць ПАР ці аб тым, у колькіх і якіх катэгорыях паўднёваафрыканцаў жыццёвы ўзровень «вышэй за заходні», дык жадаючых аплачваць пасрэдніцкія паслугі фірмы прыкметна ўбавіцца.

Факт і каментарый

Пытанняў у сувязі з дзейнасцю «ГОТЭМ» вельмі шмат. І адно з іх — навошта ў рэкламе вярбоўшчыкі далі заведама няправільны тэлефон для даведак у Маскве? Пазваніўшы па ўказанаму нумару, я выявіў, што ён не звязаны з фірмай.

Ствараецца ўражанне, што «садзейнічанне эміграцыі ў Паўднёвую Афрыку», можа, зусім не самае галоўнае ў яе дзейнасці. Але навошта адмаўляцца ад дадатковага прыбытку?

Схема, думаецца, простая: яны даюць аб'яву ў газеце, указваюць любы нумар тэлефона і ананімны паштовы адрас, па якім і атрымліваюць грошы. А прастадушныя грамадзяне напэўна не падазраюць, што мыс Добрай Надзеі абернецца для іх «мысам Горкага Расчаравання».

Л. КАКОВІЧ.
(ІАН).

ЛЮДЗІ І ПАДЗЕІ

ХІСТАЕЦЦА, АЛЕ НЕ КОЦІЦЦА

ІНДЫЯ. Гэты вялізны маналіт называецца «хісткай скалой». Наўрад ці можна яго расхістаць, але цяжка і зразумець, па прыхамаці прыроды ці чалавека гэта гіганцкае каменнае яйка ўтрымліваецца невядомай сілай на нахільнай гранітнай пляцоўцы. Стаіць яно так у Махабаліпураме на працягу ўжо многіх стагоддзяў. Прынята лічыць, што гэта — акамянелы камяк сметанковага масла хатняга прыгатавання, якім, як расказваюць старажытныя індыйскія паданні, любіў паласавацца ў дзяцінстве бог Крышна.

А ГАЛІВУД — СУПРАЦЬ

Прэзідэнт амерыканскай асацыяцыі кінапрамысловасці Джэк Валенці заявіў аб гатоўнасці адмовіцца ад раней аб'яўленага байкоту Маскоўскага кінафестывалю пры выкананні савецкім бокам дзвюх абавязковых умоў.

Па-першае, падкрэсліў Валенці, патрабуецца абавязацельства з боку СССР прыняць і правесці ў жыццё жорсткае заканадаўства па ахове аўтарскіх правоў. Па-другое, неабходна пакончыць з паказам амерыканскіх фільмаў у савецкіх відэасалонах, не маючых ліцэнзій, што кваліфікуецца як «відэапірацтва» і караецца ў крымінальным парадку па законах, якія дзейнічаюць паўсюдна ў свеце.

Амерыканская кінаіндустрыя, указаў Валенці, глыбока шкадуе, што даводзіцца звяртацца да такіх мер, як байкот і забарона на продаж СССР амерыканскіх фільмаў, але яна вымушана гэта зрабіць у інтарэсах аховы сваіх правоў.

Першая ледзі Амерыкі Барбара Буш (на здымку) 8 чэрвеня 1991 года адзначыла 66-годдзе. Усмешлівая місіс Буш пра свае дні нараджэння не гаворыць, проста іх ігнаруючы.

ГАЛОЎНАЕ—СПАКОЙ

«Пачакаем да лепшых часоў...» Так, напэўна, падумаў 35-гадовы індыйскі ёг Санджай і з галавой залез пад... зямлю. Як паведамляе часопіс «Нэшнл інкуайрэр», у такім стане Санджай знаходзіўся паўтара дня. Пытанне толькі ў тым, ці надышлі за гэты перыяд лепшыя часы ў яго краіне, ды і ў свеце...

(Па матэрыялах ТАСС).

Адпачывайце асцярожна

Адпачываць і купацца гэтым летам можна, але толькі асцярожна, захоўваючы ўсе правілы санітарыі і гігіены, — раяць цяпер курортнікам урачы. У адпускнікоў, якія жадаюць паехаць на традыцыйна вядомыя курорты, тры ворагі: складаная сітуацыя ў некаторых рэгіёнах, падаражэнне пуцёвак і неспрыяльны стан навакольнага асяроддзя.

У многіх месцах экалагічную праблему, на думку газеты «Водный транспорт», лічаць праблемай № адзін. Нават у дзіцячай славутай здраўніцы Анапа трэба захоўваць асцярожнасць. На «бархатных пляжах» становіцца ўсё больш няўтульна. Іх забруджваюць за сезон так, што аднавіць свае лячэбныя ўласцівасці да наступнага лета яны не паспяваюць. І вінаваціць у гэтым трэба не толькі недахват розных збудаванняў, але і саміх курортнікаў, якія не шкадуюць ні залаты пясок, ні сіняе мора, ні жыватворнае паветра. І ўсё-такі становішча палепшылася з уводам гарадскіх ачышчальных збудаванняў. Хутка пачнецца будаўніцтва іх другой чаргі.

Многа хваляванняў звычайна звязана з «жамчужынай на моры». І цяперашнім летам наўрад ці Адэса зможа прыняць усіх жадаючых. Гасціннымі з'яўляюцца ўсяго некалькі пляжаў адэскага ўзбярэжжа. Зацягваецца будаўніцтва станцыі біялагічнай ачысткі Паўднёвая. Механічная ступень ачысткі, хоць і дзейнічае, не вырашае праблемы. У «самае сіняе мора» скідваюцца тысячы кубаметраў выкарыстаных вод. Павялічаны курортны збор з гасцей. Плануецца, што грошы пойдуць на добраўпарадкаванне горада. Паводле рашэння гарвыканкома спынена скідванне сцёкаў са станцыі Паўночная.

Многія аматары адпачынку на Каўказе і ў Прыбалтыцы звярнулі цяпер свае позіркі да ціхага Дона. Але і тут абстаноўка складаная. Толькі ў трох гарадах — Азове, Валгадонску і Таганрогу поўнасцю вырашана пытанне з ачысткай сцёкавых вод. Асабліва вострая гэта праблема ў Растове. Спецыялісты лічаць, што скідванне забруджаных вод у Дон не зменшыцца і да пачатку будучага стагоддзя. У адным з раёнаў у вадзе выяўлена некалькі мільёнаў кішэчных палачак на літр пры норме дзесяць тысяч.

У Латвіі вясна была халаднаватай і можа быць таму адпачываючых у Юрмале было нямнога. Але ехаць сюды можна. Меры па ачыстцы заліва далі свой плён. На ўсёй працягласці ракі Ліелупе ўстаноўлены жорсткі кантроль за прадпрыемствамі, якія скідваюць сцёкавыя воды ў раку. Пробы вады паказваюць, што яна стала значна больш чыстай і хутчэй за ўсё абмежаванняў для купальшчыкаў не будзе.

Штодзённа па радыё перадаецца рэклама, якая запрашае на адпачынак да мора. Яна абяцае добрае надвор'е, не менш добрыя ўмовы і спакой. Паспрабуем паверыць.

Л. ЕРМАКОВА,
аглядальнік ТАСС.

Халера: чуткі і рэчаіснасць

Паведамляем падрабязнасці

У апошнія дні чэрвеня паявіліся паведамленні аб тым, што ў Малдавіі выяўлена халера, а з Волгі ў раёне Валгаграда выдзелены яе вібрыён. Папаўзлі чуткі аб распаўсюджанні інфекцыі, што прымусіла захваляваццa адпускнікоў, якія сабраліся адпачыць ля ракі і на моры.

— Лічу, што размовы аб эпідэміі халеры не абгрунтаваныя, — сказаў намеснік начальніка Галоўнага эпідэміялагічнага ўпраўлення Міністэрства аховы здароўя СССР Г. Анішчанка.— Эпідэмічная абстаноўка ў краіне знаходзіцца пад строгім кантролем. І, калі выключыць першы ў гэтым годзе выпадак, зарэгістраваны ў Малдавіі, то абстаноўка — нармальная і не адрозніваецца ад мінулагодняй. Яшчэ вясной Міністэрства аховы здароўя СССР для папярэджання кішэчных інфекцый прапанавала рэспублікам устанавіць строгі кантроль за чысцінёй вады, санітарным станам дзіцячых устаноў, на прадпрыемствах грамадскага харчавання.

Пастаянна бяруцца пробы вады на ўсіх курортах. Пры нязначным адхіленні ад нормы пляжы закрываюцца. Так што тым, хто сабраўся адпачыць ля вады, пажадаем прыемнага адпачынку.

Што ж датычыць Малдавіі, то і ў мінулым годзе там была напружаная эпідэмічная абстаноўка. На гэты раз эпідэміі ўдалося пазбегнуць дзякуючы медыкам, якія хутка выявілі пагранічніка, які захварэў халерай. Сітуацыя ў Валгаградзе таксама не новая. У пробах вады, асабліва ў ніжнім цячэнні Волгі, амаль кожны год эпідэміёлагі выдзяляюць вібрыён халеры. У абодвух выпадках санітарныя службы, правёўшы прафілактычныя мерапрыемствы, засцераглі людзей ад інфекцыі.

Калі ўлічыць сусветную сітуацыю, то цяпер у свеце халера распаўсюджана вельмі шырока. Не хачу нагнятаць абстаноўку, але факты застаюцца фактамі. Паводле даных Сусветнай арганізацыі аховы здароўя ў Перу, напрыклад, зарэгістравана 209.546 хворых. З іх памерлі 1.800. Улічваючы міжнародныя сувязі, якія ўсё больш расшыраюцца, верагоднасць занясення гэтай інфекцыі ў краіну павялічваецца. Наша санітарна-эпідэміялагічная служба пастаянна кантралюе становішча і гатова прыняць меры, каб прадухіліць яе распаўсюджанне.

Нельга забываць і аб тым, што халера, перш за ўсё, захворванне сацыяльнае. І многае залежыць ад добраўпарадкавання, санітарнага стану гарадоў, асабістай гігіены кожнага.

М. БАРЫНАВА,
кар. ТАСС.

РЭКЛАМА Ў «ЗВЯЗДЗЕ»— ШЛЯХ ДА ПОСПЕХУ

КАНТАКТ

У гэтым лёгка могуць пераканацца кіраўнікі прадпрыемстваў і арганізацый, калгасаў і саўгасаў, кааператываў, малых прадпрыемстваў, змясціўшы інфармацыю аб сваёй прадукцыі ў старэйшай беларускай газеце.

Газета «ЗВЯЗДА» прапануе вам сваю дапамогу не толькі ў арганізацыі і афармленні рэкламы, але і ў пошуку партнёраў для супрацоўніцтва і ўзаемавыгадных здзелак, выпуску святочных буклетаў, спецыяльных газетных выпускаў.

ЖУРНАЛІСТЫ ГАТОВЫ стаць вашымі кансультантамі і партнёрамі. За даведкамі і кансультацыямі ЗВЯРТАЙЦЕСЯ ПА ТЭЛЕФОНАХ 32-35-91, 32-51-05 ці ПІШЫЦЕ ПА АДРАСУ: 220041, г. Мінск, Ленінскі праспект, 77, рэдакцыя газеты «Звязда», разліковы рахунак 700824 у рэспубліканскім Жылсацбанку (для «Звязды») МФО 400019.

Аб'явы ад прыватных асоб для «Звязды» прымаюцца ва ўсіх даведачна-інфармацыйных кіёсках «МІНГАРДАВЕДКІ», а таксама спецыялізаванымі службамі па адрасах: вул. Ленінградская, 4 і вул. Камсамольская, 15 у Мінску. Аналагічную інфармацыю прымуць таксама па тэлефонах «Мінгардаведкі»: 27-26-92, 27-26-83, 27-25-64, 27-26-03.

Цэнтр «Беларгснабпраект»:

праектныя работы — хутка і якасна

Беларускі рэспубліканскі навукова-даследчы, праектны і ўкараняльны цэнтр арганізацыі працы, упраўлення і сацыяльнага развіцця (**«БЕЛАРГСНАБПРАЕКТ»**), маючы практычны вопыт правядзення навукова-даследчых і праектных работ, у кароткія тэрміны, з высокай якасцю можа выканаць для ўсіх зацікаўленых міністэрстваў, ведамстваў, прадпрыемстваў і арганізацый наступныя распрацоўкі:

праектна-каштарысную дакументацыю на будаўніцтва, рэканструкцыю прадпрыемстваў, бягучы і капітальны рамонт асноўных фондаў;

прагрэсіўныя тэхналагічныя працэсы перапрацоўкі і дастаўкі грузаў;

праекты ўчасткаў вытворчых паслуг;

праекты АСУ (АРМ эканаміста, АРМ таваразнаўца, АРМ бухгалтара);

праектаванне сродкаў механізацыі і нестандартызаванага абсталявання;

распрацоўку норм часу, выпрацоўкі і расцэнак, разлік працаёмкасці работ, фонду зарплаты, колькасці асноўных і дапаможных рабочых;

праекты кантрольных лічбаў, доўгачасовых эканамічных нарматываў і лімітаў, разлік эканамічнай эфектыўнасці і ацэнку мэтазгоднасці структурных перабудоў і іншых арганізацыйных рашэнняў;

прагназіраванне сацыяльных працэсаў на прадпрыемстве ў сувязі з пераходам да рыначнай эканомікі;

ацэнку дзелавых і асабістых якасцей, стылю кіраўніцтва начальнікаў аддзелаў, службаў прадпрыемстваў (арганізацый) і распрацоўку рэкамендацый па ўдасканаленню гэтых якасцей;

сацыялагічнае забеспячэнне пераўтварэння прадпрыемстваў (арганізацый) у акцыянерныя таварыствы, малыя або народныя прадпрыемствы, пераходу на арэндны падрад;

ацэнку сацыяльна-псіхалагічнага клімату і рашэнні па стабілізацыі працоўных калектываў;

даследаванні грамадскай думкі па актуальных эканамічных і сацыяльных пытаннях.

Па просьбе заказчыка могуць быць разгледжаны і іншыя прапановы.

Выкананне навукова-даследчых і праектных работ робіцца на аснове заканадаўства СССР, па дагаворных цэнах, якія, як правіла, ніжэй цэн, прадугледжаных агульнасаюзнымі нарматывамі, і ніжэй цэн на аналагічныя работы, якія выконваюцца інстытутамі іншых галін народнай гаспадаркі рэспублікі.

ДЛЯ ЗАКЛЮЧЭННЯ ДАГАВОРА неабходна накіраваць гарантыйнае пісьмо з пералікам цікавячых заказчыка распрацовак па адрасу: 220099, г. Мінск, вул. Казінца, 4, цэнтр «Беларгснабпраект».

Тэлефоны: 78-32-21, 78-03-44, 21-70-92.

Дарагі таварыш!

Запрашаем Вас на святкаванне 70-годдзя газеты БВА «ВО СЛАВУ РОДИНЫ».

Свята адбудзецца 29 чэрвеня 1991 года ў 12 гадзін на плошчы ля Мінскага Дома афіцэраў.

У ПРАГРАМЕ:

- **Сустрэчы з камандаваннем акругі і ваеннымі журналістамі;**
- **Дыскусіі, абмен думкамі, кансультацыі ваенных юрыстаў і работнікаў ваенкамата;**
- **Знаёмства з ваеннай тэхнікай, тэхнікай ДТСААФ і грамадзянскай абароны;**
- **Музыка, песні, кінафільмы, сеанс экстрасенса-міжнародніка;**
- **Латарэя, абед у палявой кухні, ваенны гандаль;**
- **Выступленні армейскіх спартсменаў і воінаў-дэсантнікаў.**

Да ўвагі будаўнікоў!

★ Прадастаўляюцца ЗАМЕЖНЫЯ КАМАНДЗІРОЎКІ для будаўніцтва энергетычных станцый, якое ажыццяўляюць спецыялізаваныя арганізацыі Мінэнерга СССР, у тым ліку і трэст «Белэнергабуд», у краінах Азіі, Афрыкі і Лацінскай Амерыкі.

★ Ёсць магчымасць за 2—3 гады атрымаць ДОБРУЮ КВАТЭРУ. Тым, хто мае патрэбу, прадастаўляецца добраўпарадкаваны інтэрнат.

★ Сярэдняя ЗАРАБОТНАЯ ПЛАТА **складае 500—600 рублёў.**

УСЕ ГЭТЫЯ ВЫГАДНЫЯ ЎМОВЫ чакаюць тых, **хто прыйдзе працаваць у** Віцебскае ўпраўленне трэста «БЕЛЭНЕРГАБУД», якое створана на базе будаўнічага ўчастка БУ Лукомльскай ДРЭС для ўзвядзення аб'ектаў энергетыкі ў г. Віцебску.

НА РАБОТУ ЗАПРАШАЮЦЦА маладыя, прафесіянальна дасведчаныя спецыялісты, якія маюць вопыт будаўніцтва прамысловых аб'ектаў. Асобам з вышэйшай адукацыяй прапануюцца пасады прарабаў і майстроў, прымаюцца таксама цесляры-бетоншчыкі, электразваршчыкі, мантажнікі, муляры.

Трэст «Белэнергабуд» уваходзіць у склад канцэрна «Інвестэнергацэнтр», які, у сваю чаргу, працуе ў сістэме Мінэнерга СССР. Сёння трэст — буйнейшая будаўнічая арганізацыя з магутнай прамысловай базай, што дазваляе **яму ўзводзіць самыя** складаныя аб'екты энергетыкі. У гэтых умовах кожны мае ўсе магчымасці для рэалізацыі свайго творчага патэнцыялу і ўдасканалення прафесіянальнага майстэрства.

Даведкі па тэлефонах: Мінск — 33-44-62, Віцебск — 5-00-81, Навалукомль — 38-7-55.

ЭСКАРТ

Вы маеце патрэбу ў рэкламе сваёй прадукцыі? Вы хочаце знайсці партнёраў у вашай дзейнасці ў краіне і за мяжой? Вам неабходна паведаміць пра важную падзею?

Усё гэта вы можаце ажыццявіць з дапамогай прыбалтыйскага філіяла творчага аб'яднання «Эскарт».

«ЭСКАРТ» у мінімальны тэрмін і на высокім прафесійным узроўні здыме па вашаму заказу відэафільм, падрыхтуе відэакліп, а таксама тэкставую рэкламу для тэлебачання і радыёвяшчання.

«ЭСКАРТ» размесціць вашу рэкламу ў зручны для вас час у такіх чытаемых у краіне і за мяжой выданнях, як газеты «Правда», «Известия», «Труд», «Комсомольская правда», «Московские новости» (як на рускай, так і на англійскай, французскай, іспанскай, нямецкай мовах) і інш., часопісах «Огонек», «Столица», «Мегаполис» і г. д. Акрамя таго, інфармацыя, якую вы жадаеце распаўсюдзіць сярод чытачоў пэўнага рэгіёна, без усялякіх клопатаў з вашага боку можа быць надрукавана ў абласных газетах еўрапейскай часткі Расіі, Урала, Сібіры, Далёкага Усходу.

«ЭСКАРТ», варта вам толькі пажадаць, забяспечыць выхад вашай рэкламы ў эфір у любой тэлепраграме — «Час», «Добры вечар, Масква!», спартыўнай перадачы, трансляцыі канцэрта. З дапамогай сістэмы «Арбіта» вашу інфармацыю ўбачаць тэлегледачы ва ўсіх кутках Савецкага Саюза. Адкрыты для вас і радыёэфір станцый «Маяк», «Еўропа плюс Масква».

«ЭСКАРТ» — гэта надзейны мост паміж вашай фірмай і спажыўцом рэкламы.

Дадатковую інфармацыю пра магчымасці творчага аб'яднання **«ЭСКАРТ»**, а таксама ўмовы заключэння дагавораў з намі вы можаце атрымаць па тэлефоне ў Мінску — 99-14-15 з 9 да 14 гадзін.

АРГАНІЗАЦЫЯ НАБУДЗЕ ГАРАЖ, КАНДЫЦЫЯНЕРЫ.

Тэл. 97-31-19, 97-32-19.

Тым, хто хоча быць прыгожым і прывабным!

У ажыццяўленні гэтай мары вам дапаможа вучэбна-кансультацыйны цэнтр «ПРЫГАЖОСЦЬ І ЗДАРОЎЕ»,

створаны Беларускім аддзяленнем БІО-ВТІ савецка-аўстрыйскага прадпрыемства «Знештрэйдзінвест» на базе Мінскай касметалагічнай лячэбніцы.

Цэнтр на базе лячэбніцы адкрывае платныя аднамесячныя курсы для медыцынскіх работнікаў (урачоў і медсясцёр). Заняткі праводзяцца па праграме, зацверджанай Міністэрствам аховы здароўя БССР. Пры заканчэнні курсаў выдаецца адпаведнае пасведчанне.

СКОНЧЫЎШЫ КУРСЫ, ВЫ НАБУДЗЕЦЕ ПРАФЕСІЮ, ВЕЛЬМІ ПРЭСТЫЖНУЮ НА ЗАХАДЗЕ.

Адрас: 220123, г. Мінск, вул. М. Горкага, 53, каб. 30, кіраўніку курсаў Лісіцыну Н. А., тэл. 34-99-13.

Даведкі дадаткова па тэл. 27-83-87.

«Экспрэс-газета»

Увага!

Вас чакае сустрэча з новым штодзённым рэспубліканскім рэкламна-інфармацыйным выданнем

«ЭКСПРЭС-ГАЗЕТА»

(заснавальнік — выдавецтва ЦК КП Беларусі). Першы нумар газеты выйдзе 18 ліпеня 1991 г.

Дыяпазон прадстаўленай тут інфармацыі будзе практычна неабмежаваны.

«ЭКСПРЭС-ГАЗЕТА»

мае намер прадставіць свае старонкі дзелавой, камерцыйнай і любой іншай рэкламе, усялякім, самым розным па тэматыцы, памерах, стылявому і мастацкаму афармленню, паведамленням і аб'явам.

Калі Вы збіраецеся рэалізаваць прадукцыю і вырабы, матэрыялы, тавары і ідэі, якія ёсць у Вас,— **звяртайцеся да нас!**

Калі Вам неабходна вырабіць, набыць ці абмяняць што-небудзь — **звяртайцеся да нас!**

Калі Вы маеце патрэбу ў аператыўнай інфармацыі аб камерцыйных мерапрыемствах і гандлёвых здзелках, біржавых аперацыях, таргах, выстаўках і аўкцыёнах, калі Вы хочаце атрымаць прафесіянальную кансультацыю і добрую параду — **звяртайцеся да нас!**

Калі Вы хочаце дабіцца максімальнага поспеху ад сваёй аб'явы, паведамлення ці рэкламы —

звяртайцеся да нас!

«ЭКСПРЭС-ГАЗЕТА»

— Ваш надзейны партнёр на шляху да рынку.

Мы прапануем свае паслугі ўстановам і арганізацыям, замежным фірмам і кааператывам, сумесным і малым прадпрыемствам —

ВАША РЭКЛАМА — НА НАШЫХ СТАРОНКАХ!

Мы прапануем свае паслугі і прыватным асобам.

Аб'явы аб абмене, куплі-продажы, кватэрныя праблемы і служба знаёмстваў, рэпетытарства, паведамленні аб маючых адбыцца сустрэчах саслужыўцаў, аднакурснікаў і аднакласнікаў, любая іншая інфармацыя, якую Вы маеце намер апублікаваць,—у найкарацейшыя тэрміны і па ўмераных цэнах

АБАВЯЗКОВА з'явяцца на нашых старонках.

МЫ ВАМ ДАПАМОЖАМ

— узаемавыгадна рэалізоўваць і набываць прадукцыю і сыравіну, вырабы і матэрыялы;

— атрымаць доступ да біржавай і камерцыйнай інфармацыі.

«ЭКСПРЭС-ГАЗЕТА» мае намер:

— прадастаўляць свае старонкі для прэзентацыі малых, сумесных і прыватных прадпрыемстваў, майстроў-умельцаў і асоб, якія займаюцца індывідуальнай працай; публікаваць вялікую рэкламу выпускаемых і рэалізуемых імі тавараў, сыравіны і абсталявання;

— выступаць гарантам у біржавых аперацыях і гандлёвых здзелках;

— прыцягваць высокакваліфікаваных спецыялістаў для аказання інжынерынгавых і маркетынгавых паслуг і аперацый па лізінгу, куплі-продажу і бартэру.

У ВАС НЕ БУДЗЕ ПРЭТЭНЗІЙ!

У Вас не будзе праблем, калі Вы станеце чытачамі, пакупнікамі і падпісчыкамі новага штодзённага рэспубліканскага рэкламна-інфармацыйнага выдання.

«ЭКСПРЭС-ГАЗЕТА»

— гэта газета для Вас!

Заўсёды з нецярпеннем Вас будуць чакаць па адрасу: г. Мінск, Ленінскі праспект, 79, Дом друку.

Час прыёму наведвальнікаў: з 8 гадзін да 17.30, абедзенны перапынак з 12.30 да 13.30.

Даведкі па тэл. 32-20-11, 39-87-39.

Рэклама — рухавік гандлю!

ТЭЛЕБАЧАННЕ

28 чэрвеня

Праграма Беларускага тэлебачання

9.05. «Погляд дырыжора». Фільм-канцэрт.
9.35. «Жывая планета». Дак. фільм. «Джунглі».
10.20. «Антарктычная аповесць». Маст. фільм. 3-я серыя.
11.30. Ленінградская студыя дак. фільмаў паказвае...
16.30. Экран дзіцячага фільма. «Капітан Саўры-Галава». 2-я серыя.
17.35. «Хвілін прыемных сустрэча». Фільм-канцэрт.
18.00. Моладзь і час. «Інтэрнат», «Прэлюдыя».
19.00. Панарама.
19.30. Наш каментарый. Кааператыўныя пакуты.
19.35. Зваротная сувязь. Па матэрыялах пошты рэдакцыі грамадска-палітычных праграм.
20.20. Персанальныя ЭВМ сёння і заўтра. Аб сучасных замежных інфармацыйных тэхналогіях і шляхах укаранення іх у эканоміку рэспублікі.
20.45. Калыханка.
21.00. «Анкета. Нататкі на палях», «Альтэрнатывы няма». Дак. фільмы.
21.45. На сесіі Вярхоўнага Савета БССР.

Першая агульнасаюзная праграма

9.00. Маст. фільм «Марскі воўк». 4-я серыя.
10.15. ...Да 16 і старэйшым.
11.00. К. Хачатуран. Канцэрт для віяланчэлі з аркестрам.
11.30. Дак. фільмы «У дрымучы лес з таямнічым месяцам...», «Верш».
12.00. ТСН.
12.15. Інавацыя.
12.30. «Мапет-шоу». Лялечны фільм-канцэрт (Вялікабрытанія). 1-я і 2-я серыі.
13.20. «Дарога даўжынёю ў 150 гадоў». Аб акцёрскай дынастыі Садоўскіх.
14.30. Канцэрт рускага харэаграфічнага і песеннага фальклору.
15.00. ТСН.
15.15. «Асеннія ранішнікі». Маст. фільм. 2-я серыя.
16.25. Свет захопленых. «Увага, здымаю!»
16.40. Фільм — дзецям. «Корцік». 3-я серыя.
17.50. «Мама, тата і я».
18.20. «Крот і транзістар». Мультфільм (ЧСФР).
18.30. ТСН. Міжнародны выпуск.
18.45. Прамая размова. «Сем дзён з жыцця прэзідэнта рэспублікі». А. Акаеў (Кіргізія).
19.30. Эстрадная праграма.
19.45. Маст. фільм «Марскі воўк». 4-я серыя.
21.00. Час.
21.40. Актуальнае інтэрв'ю.
21.55. «ВІД» прадстаўляе: «Поле цудаў», «Музагляд», «Справа», «Шоу-біржа», МТБ.
У перапынку **(0.30)** — ТСН.
1.30. «Дом ля дарогі». Фільм-балет па матывах твораў А. Твардоўскага.
2.10. Маст. фільм «Марскі воўк». 1-я серыя.

Другая агульнасаюзная праграма

17.00. «Субяседнік». Інтэрв'ю з акцёрам Абаленскім.
17.45. «Невядомае золата». Дак. фільм.
18.45. Дзелавое інтэрв'ю.
19.00. Тэніс. Уімблдонскі турнір. Перадача з Англіі.
20.00. Весткі.
20.15. Добрай ночы, малышы!
20.30. «Сустрэча». Мастачка Л. Беспальчэй.
21.00. Час (з сурдаперакладам).
21.40. На сесіі Вярхоўнага Савета СССР.
22.30. На сесіі Вярхоўнага Савета РСФСР.
23.00. Весткі.
23.15. «Пятае кола». Мастацка-публіцыстычная праграма.

29 чэрвеня

Праграма Беларускага тэлебачання

8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. «Сустрэчы на арэне». Фільм-канцэрт.
9.25. «Бадзягі Поўначы». Маст. фільм.
10.45. «Журботная памяць». Тэленарыс.
11.00. Тыдзень планеты.
11.15. «Азірніся, развітваючыся...» Тэленарыс пра жыхароў вёскі Бранчыцы Салігорскага раёна.
11.35. Футбол. КІМ (Віцебск) — «Спартак» (Нальчык).
12.25. «Полацкі сшытак». Старадаўняя беларуская музыка ў выкананні школьнікаў.
12.45. «Асцярожна! Карасі!» Мультфільм.
12.55. Я і мы. Грамадска-публіцыстычная праграма.
13.50. Тэлебізнес. Клуб «Партнёр». Прамая лінія.
15.20. «Рассмяшыце клоуна». Маст. фільм. 1-я і 2-я серыі.
17.30. Ало! Ёсць пытанне. Сустрэча са старшынёй Савета Міністраў БССР В. Ф. Кебічам. Прамая лінія.
19.00. Панарама.
19.30. Асаблівы выпадак. Камароўскі рынак і «цяжкія» падлеткі.
20.00. «І яшчэ пра Белавежскую пушчу...» Тэленарыс.
20.25. Мультфільмы для дарослых. «Вынаходка», «Куфэрак».
20.45. Калыханка.
21.00. У свеце мастацтваў. «Элегія», «Хохлаўка».
21.45. «Першая сустрэча, апошняя сустрэча». Маст. фільм.
23.15. Накцюрн. Іграе камерна-інструментальны ансамбль Беларускага тэлебачання і радыё.

Першая агульнасаюзная праграма

6.30. Выступае фальклорнае трыо «Званы рускія».
6.45. Мультфільмы «Паданне пра Кудым-Ашу», «Сказ пра Пера-волата», «Стальны пярсцёнак». «Легенда аб старой арбе».
7.30. Рытмічная гімнастыка.
8.00. Ранішняя забаўляльная праграма.
8.30. ТСН.
8.45. Фільм — дзецям. «Пасля вайны — мір».
10.00. Пункт адліку. Прадпрымальніцтва і бізнес.
10.30. Ранішняя зорка.
11.30. Вобраз. Літаратурная перадача для старшакласнікаў.
12.45. Фільмы рэжысёра В. Шамшыева. «Выстрал на перавале Караш».
14.30. «Куміры». Спявае Жэня Белавусаў.
15.00. ТСН.
15.15. Кінапраграма «XX стагоддзе. Хроніка трывожнага часу».
16.50. Да нацыянальнага свята Канады — Дня Канады. «Дзве мовы — адна краіна».
17.35. Мультфільм «Пчала Мая» (Германія — Аўстрыя). 4-я серыя «Мая ў мурашах».
18.00. Міжнародная панарама.
18.45. Міжнародны фальклорны фестываль.
19.40. Фотаконкурс «Зямля — наш агульны дом».
19.45. Маст. фільм «Пакуль вар'яцее мара».
21.00. Час.
21.40. «Шчаслівы выпадак». Сямейная тэлевіктарына.
22.40. «Успаміны аб песні».
23.10. ТСН.
23.30. Да і пасля поўначы.
1.00. Маст. фільм «Пакуль вар'яцее мара».

Другая агульнасаюзная праграма

8.00. Ранішняя гімнастыка.
8.15. Здароўе (з сурдаперакладам).
8.45. «НЛА: неаб'яўлены візіт». Перадача 12-я.
9.45. Відэаканал «Садружнасць».
12.00. Праграма тэлебачання Расіі. Відэаканал «Плюс адзінаццаць».
14.00. У свеце жывёл (з сурдаперакладам).
15.30. Выступае ансамбль «Зарайне» (Петразаводск).
15.40. Валейбол. Першынство сусветнай лігі. Мужчыны. Зборная Італіі — зборная СССР.
16.45. Спорт для ўсіх.
17.00. Невядомая Расія. «Балада аб няўдачніках». Пра жыццё і творчасць пісьменніка А. Зіноўева.
18.00. Дакументальны фільм.
18.45. Парламенцкі веснік Расіі.
19.00. Тэлепраграма «Сям'я».
20.00. Весткі.
20.15. Добрай ночы, малышы!
20.30. Тэніс. Уімблдонскі турнір.
21.00. Час (з сурдаперакладам).
21.40. «Музычнае агенцтва». Вядучы — А. Троіцкі.
23.00. Весткі.
23.15. Спартыўная праграма.

РАДЫЁ

29 чэрвеня

7.00 — «Радыёфакт». Ранішняя інфармацыйная праграма. 8.15 — «У нас у гасцях — часопіс «Вожык». 8.45 — «Музычная афіша». 9.15 — гуманітарна-інфармацыйны канал радыёстанцыі «Беларуская маладзёжная». Праграма «Радыёкантакт». 10.15 — на радыёхвалі «Арлянят». «Пытанні — дарослым». 10.35 — для маленькіх. Г. Чарказян. «Як ослік дапамагаў маме». Інсцэніраваная казка. 11.00 — «Фальклор». Радыёклуб. 11.30 — «Увайсці ў кожны дом». 12.00 — радыёстанцыя «Саюз». 13.00 — «З усмешкай». Гумарыстычная перадача. 13.40 — «Пры ўзаемнай згодзе». 14.00 — «Дзелавое добрасуседства». Перадача пра савецка-чэхаславацкае эканамічнае супрацоўніцтва. 15.15 — «Я родам з 45-га». Музычная праграма. 16.15 — «Рамантыкі». 17.15 — «З канцэртнай залы Полацкай Сафіі». Музычная праграма. 17.50 — «Чалавек. Аўтамабіль. Дарога». 18.00 — «У люстэрку падзей». Перадача на міжнародныя тэмы. 18.15 — «Знаёмае і незнаёмае». Канцэрт-загадка. 18.50 — «Машэрава, 21». Прафсаюзны веснік. 19.31 — А. Новік. «Бязлюддзе». Апавяданне. 20.00 — «Дзень нашага жыцця». 20.15 — вячэрняя казка. 20.30 — «Вячэрнія зарніцы». 21.00 — «Прэм'ера радыётэатра». «Тры дні з жыцця рэспубліканца Роберта Джардана». Радыёспектакль паводле рамана Э. Хемінгуэя «Па кім звоніць звон». Частка 1-я. 22.15 — «У вашу фанатэку». Эстрадная праграма. 23.15 — радыёстанцыя «Юнацтва».

НАДВОР'Е

28 чэрвеня

Усход, заход, даўжыня дня:
Мінск — 4.39, 21.45, 17.06;
Віцебск — 4.20, 21.43, 17.23;
Магілёў — 4.22, 21.34, 17.06;
Гомель — 4.35, 21.22, 16.47;
Гродна — 4.56, 21.58, 17.02;
Брэст — 5.06, 21.50, 16.44.

Сёння па рэспубліцы чакаецца пераменная воблачнасць, месцамі пройдуць кароткачасовыя дажджы, навальніцы, па захаду месцамі град, шквалістае ўзмацненне ветру да 15—20 м/сек. Тэмпература паветра ў Мінску, Магілёве, Віцебску, Гродна — 25—27, Брэсце — 26—28, Гомелі — 27—29 градусаў цяпла.

У наступныя двое сутак: 29-га чэрвеня на большай частцы рэспублікі, 30-га — месцамі пройдуць дажджы. Тэмпература паветра ўначы 9—14, удзень — 18—23 градусы цяпла.

Л. САНКЕВІЧ,
інжынер-сіноптык.

СОВЕТСКАЯ БЕЛОРУССИЯ СЁННЯ Ў НУМАРЫ

Праект **Дагавора аб Саюзе суверэнных дзяржаў.**

Сесія: дзень за днём. Заметкі парламенцкага карэспандэнта С. Івановай.

«Чарнобыль — наш агульны боль і клопат». Да будучага пасяджэння савета міністраў замежных спраў СССР і суверэнных рэспублік у Мінску.

«Вакол Джуны». Урачы Н. Лайша і А. Чарняўская выказваюць свае думкі аб нетрадыцыйным лекару Джуне.

«Яшчэ раз пра льготы і кампенсацыі». Парадак прымянення рашэнняў СМ БССР, накіраваных на змякчэнне вынікаў павышэння рознічных цэн каменціруе намеснік міністра фінансаў рэспублікі Н. П. Корбут.

Гутарка з Марынай Паповіч, старшынёй Сусветнай асацыяцыі жанчын - вучоных: **«Вывучаючы НЛА, мы вывучаем сябе...»**

Чарговы выпуск **«У садзе і агародзе».**

Фільмы тыдня. Праграма тэлеперадач.

У канцы нумара.

Галоўны рэдактар У. Б. НАРКЕВІЧ.

НАШ АДРАС

220041, гор. Мінск, Ленінскі праспект, 77, рэдакцыя газеты «Звязда».

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 32-51-05, аддзела пісьмаў — 32-04-52; 32-41-92, рэкламы і аб'яў — 32-35-91, навін — 32-60-13.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні неабавязкова адлюстроўваюць пункт гледжання рэдакцыі.

Ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга друкарня выдавецтва ЦК КП Беларусі.

Тыраж 102.822.
Індэкс 63850.
Зак. № 125.

Выходзіць 250 разоў на год.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12